

HISTORIA

Zeszyt ćwiczeń

8

szkoła podstawowa

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
Warszawa 2018

Wydanie V (2023)

ISBN 978-83-02-22406-5 (zeszyt ćwiczeń w wersji elektronicznej – flipbook)
ISBN 978-83-02-17441-4 (zeszyt ćwiczeń w wersji papierowej)

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne: **Dorota Ślubowska**
Redakcja językowa: **Anna Rossa**
Redakcja techniczna: **Iwona Białkowska**
Projekt okładki: **Ewa Pawińska**
Projekt graficzny: **Ewa Pawińska**
Opracowanie kartograficzne: **Adrian Bergiel**
Fotoedycja: **Ignacy Skłodowski**
Skład i łamanie: **Shift_Enter**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna
00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96
KRS: 0000595068
Infolinia: 801 220 555
www.wsip.pl
Druk i oprawa: Drukarnia Pozkał

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

Spis treści

Dział I

II wojna światowa

1. Wojna obronna Polski	6
2. Działania wojenne w latach 1939–1941	8
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	10
4. Wielka koalicja i przełom na frontach	12
5. Klęska państw osi i zakończenie II wojny	14
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	16

Dział II

Polska w latach II wojny światowej

6. Polska pod okupacją niemiecką	18
7. Polska pod okupacją sowiecką	20
8. Władze polskie na uchodźstwie	22
9. Polskie Państwo Podziemne	24
10. Ziemie polskie w latach 1943–1944	26
11. Powstanie warszawskie	28
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	30

Dział III

Polska i świat po II wojnie światowej

12. Skutki II wojny światowej	32
13. Początki zimnej wojny	34
14. Powojenna Polska	36
15. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	38
16. Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną	40
17. Stalinizm w Polsce	42
18. Za żelazną kurtyną	44
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	46

Dział IV

Świat w drugiej połowie XX wieku

19. Nowa mapa świata – dekolonizacja	48
20. Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie	50
21. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	52
22. Daleki Wschód – Chiny i Japonia	54

23. Proces integracji europejskiej	56
24. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku	58
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	60

Dział V

Polska Rzeczpospolita Ludowa

25. Postalinowska odwilż i mała stabilizacja	62
26. Konflikt państwa z Kościołem	64
27. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970	66
28. PRL pod rządami Edwarda Gierka	68
29. Narodziny opozycji politycznej	70
30. Rewolucja Solidarności 1980–1981	72
31. Stan wojenny w Polsce	74
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	76

Dział VI

Polska i świat na przełomie XX i XXI wieku

32. Kryzys wewnętrzny ZSRS	78
33. Upadek PRL i narodziny III RP	80
34. Jesień Narodów	82
35. Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii	84
36. III Rzeczpospolita	86
37. Przemiany gospodarczo-społeczne w Polsce po 1989 r.	88
38. Polska w NATO i Unii Europejskiej	90
<i>Lekcja powtórzeniowa</i>	92

O zeszycie ćwiczeń

Zeszyt, podobnie jak podręcznik, jest podzielony na sześć rozdziałów, a każdy z nich – na kolejne lekcje.

3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie

1. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

W niektórych państwach europejskich okupowanych przez Niemcy powstały rządy kolaborujące z III Rzeszą.	☐ P	☐ F
Teror masowy przez niemieckie władze okupacyjne w krajach Europy Zachodniej był znacznie silniejszy niż w krajach Europy Wschodniej.	☐ P	☐ F
W wielu państwach objętych okupacją niemiecką doświadczał ruchu oporu.	☐ P	☐ F
W Polsce na pomoc Żydom lub za ich ukrywanie groziła kara śmierci.	☐ P	☐ F

2. Podanym opisanie przyporządkuj osobę, której ono dotyczy. W wolnej miejscy wpisz literę, którą oznaczono imię i nazwisko właściwych osób.

A. Janusz Korczak C. Mordechaj Anielewicz
B. Vidkun Quisling D. Jan Karski

I. Doświadcza ŻOB i powstańca w getcie warszawskim – _____
II. Lekarz, pedagóg, wraz z podopiecznymi zginął w obozie w Treblince – _____
III. Karier PPR; przetrwał na Zachodzie; informował o zagładzie Żydów – _____

3. Przeczytaj się poniższym ilustracjom i wykonaj polecenie.

10

Kolejne numery lekcji i tytuły są takie same jak w podręczniku.

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Nacjonalne władze państwowe, a także Naczelny Wódz wraz ze sztabem, przebywające w momencie ataku sowieckiego w polonizacji w pobliżu granicy rumuńskiej Katan, zostały bezpośrednio zagrożone przez szybłą postępującą się nieprzejrzaną zagoną [oddziały] pancernie. Ponieważ od pewnego już czasu, jako najgorszą ewentualność, rozważano konieczność ucieczki do sąsiedniej Rumunii, Beck wyznaczył z rądem tego kraju [...] możliwość nieskrępowanego przemieszczania przez terytorium [...] państwa. Doświadczonym miejscem polityki, z czego zresztą nie czyniono tajemnicy, miała być Francja.

P. Włodarczyk, *Kompendium 1939 roku*, Warszawa 2001, s. 91.

A. Napisz, co było bezpośrednią przyczyną podjęcia przez władze państwowe decyzji o opuszczeniu Polski.

B. Wpisz w wyznaczone miejsca odpowiednie nazwy państw.

1. Państwo, do którego uciekły się polskie władze – _____
2. Państwo, które było doświadczone przez polskie władze – _____

4. Przeczytaj się ilustracji i wykonaj polecenia.

Wskaz poprawne dokonanie zdań.

1. Temat ilustracji nawiązuje do _____
☐ A. ataku niemieckiego na Polskę.
☐ B. obrony Westerplatte.
☐ C. sowieckiego ataku na Polskę.

2. Przedstawienie na ilustracji wydarzenia nawiązuje do _____
☐ A. 26 września 1939 r.
☐ B. 1 września 1939 r.
☐ C. 17 września 1939 r.

5. Napisz, jak oceniasz działania prezydenta Stefana Starzyńskiego w czasie wojny obronnej we wrześniu 1939 r. Czy możemy uważać go za bohatera? Uzasadnij swoją odpowiedź.

7

Teksty źródłowe i historiograficzne wraz z poleceniami pozwalają uczniowi na samodzielne pozyskiwanie informacji.

3. Wskaż poprawne dokonanie zdania.

W październiku 1936 r. nowym I sekretarzem KC PZPR został _____

☐ A. Bolesław Bierut ☐ C. Edward Ochab
☐ B. Władysław Gomułka ☐ D. Tadeusz Różewicz

4. Opisz zmiany, które nastąpiły w Polsce w wyniku odwilży popapudzienników.

5. Wskaż te urządzenia, które stały się dostępne dla mieszkańców Polski w okresie „małej stabilizacji”.

☐ A ☐ B ☐ C

☐ D ☐ E ☐ F

6. Wyjaśnij, na czym polegała tzw. mała stabilizacja w polskiej polityce i gospodarce.

63

Ilustracje uzupełnione poleceniami są pomocne w interpretacji źródeł ikonograficznych.

4. Przeczytaj się mapie i wykonaj polecenia.

A. Podkreśl nazwy państw, które w czasie II wojny światowej były sojusznikami Niemiec.

B. Zaznacz na mapie najważniejsze bitwy i operacje wojskowe II wojny światowej w latach 1942-1944. Wpisz w kratki odpowiednie cyfry.

1. bitwa pod Monte Cassino 4. lądowanie wojsk alianckich w Normandii
2. bitwa pod Stalingradem 5. bitwa pod El Alamein
3. bitwa na Łuku Karaim 6. bitwa pod El Alamein

5. Wyjaśnij, które z działań zbrojnych okazały się przełomowe dla walk na Dalekim Wschodzie. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

13

Ćwiczenia z mapami rozwijają umiejętność pracy ze źródłem kartograficznym.

4. Przeczytaj się wykresom i wykonaj związane z nimi polecenia.

Straty wojenne i cywilne alianckich i państw ośi

Straty wojenne i cywilne państw ośi

Straty wojenne i cywilne państw ośi

1. Wskaż poprawne dokonanie zdania.

Największe straty wojenne spośród państw białych udoł w II wojnie światowej _____

☐ A. poniosła Japonia. ☐ C. poniosły Niemcy.
☐ B. poniosł Związek Sowiecki. ☐ D. poniosły Stany Zjednoczone.

2. Przeczytaj zdanie z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Straty wojenne wszystkich sojuszników Niemiec liczone łącznie były niewiele wyższe niż połowa strat niemieckich.	☐ P	☐ F
B. Różnica w stratach ludności cywilnej alianckiej i państw ośi wynikała w dużej mierze z działań wojennych, które toczyły się głównie poza obszarami Niemiec, Włoch i Japonii.	☐ P	☐ F
C. Straty wojenne Polski stanowiły wysoki odsetek ogólnych strat wojsk alianckich.	☐ P	☐ F

15

Liczne ćwiczenia z wykorzystaniem diagramów, schematów i tabel.

Lekcja powtórzeniowa

1. Wśród wymienionych wydarzeń wskaż te, które było chronologicznie pierwsze, oraz te, które było ostatnie. Zaznacz literę przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

I. wydarzenie chronologicznie pierwsze _____
II. wydarzenie chronologicznie ostatnie _____

A. Bitwa pod Moskwą D. Bitwa o Iwo-jimę
B. Bitwa nad Berezą E. Bitwa o Monte Cassino
C. Atak na Pearl Harbor F. Bitwa o Anglię

2. Przeczytaj się znacznym pocztowym odwołującym się do wojny obronnej we wrześniu 1939 r. i wykonaj związane z nimi polecenia.

Przeczytaj zdanie z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Wszystkie smutki nawiązuje do walk w trakcie bitwy granicznej.	☐ P	☐ F
Jeden ze smutków nawiązuje do walk, w czasie których Polacy walcząc zawiązano przeciwno wojskom niemieckim, jak i radzieckim.	☐ P	☐ F
Jeden ze smutków nawiązuje do bitwy, w której słynną starą wyką, była polska kawaleria.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

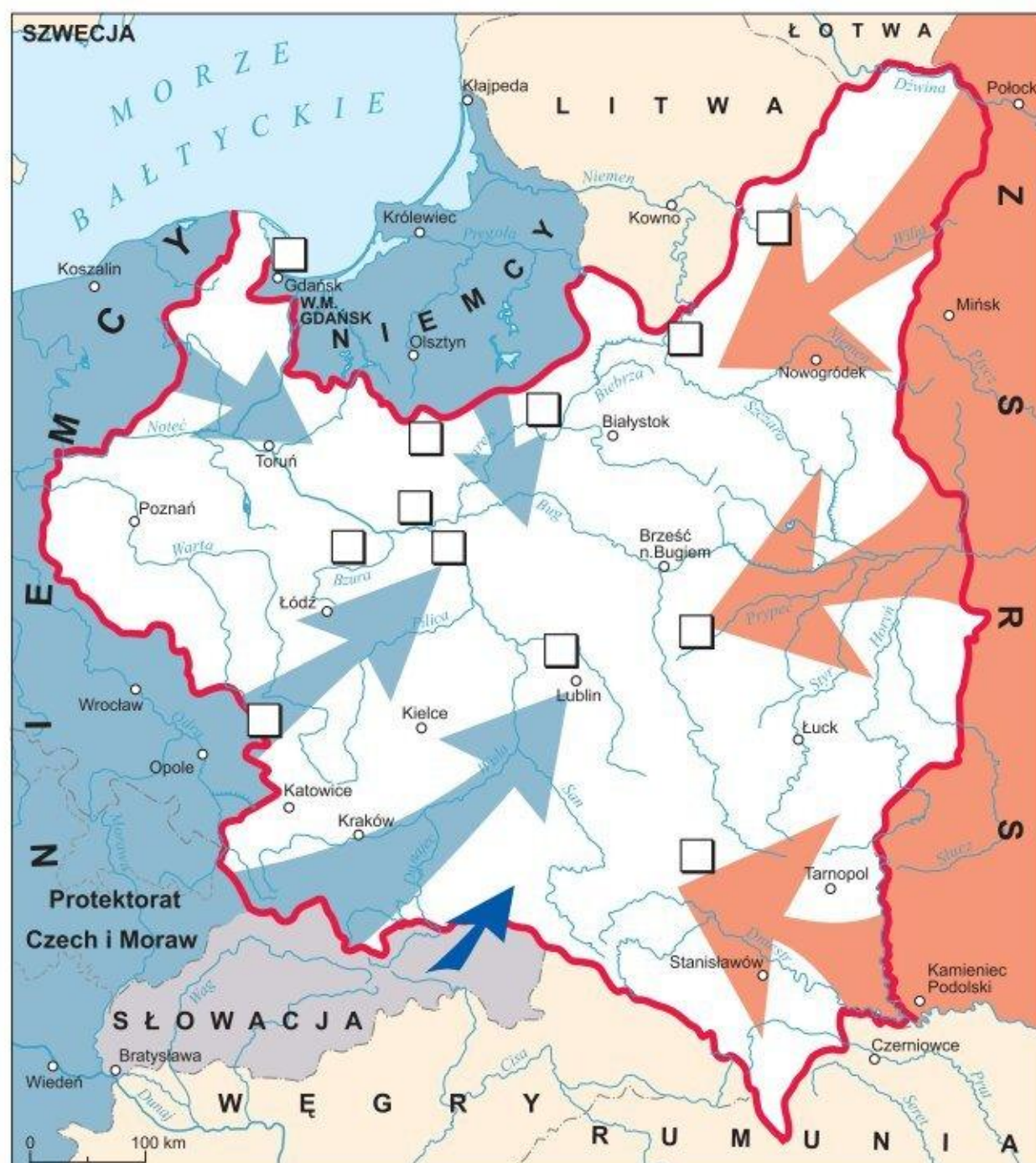
Hitler już przez dłuższy czas wyobrażał sobie tę scenę i był teraz całkowicie przekonany tym, aby mieć tę rolę dobrze przed historią odegrać. W Jasku Compiègne kazał wyprawić z huli na dwór ten wagon, w którym rozegrała

16

Po każdym dziale lub większej partii materiału znajduje się materiał powtórzeniowy.

1. Wojna obronna Polski

1. Zaznacz na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej. Wpisz w kratki odpowiednie litery. Wyróżnij odrębnymi kolorami bitwy stoczone z Niemcami i Sowietami.

- A. Mokra
- B. Modlin
- C. Kock
- D. Lwów
- E. Westerplatte
- F. Wizna
- G. Mława
- H. Wilno
- I. Warszawa
- J. Grodno
- K. Bzura
- L. Szack

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Francja i Wielka Brytania, z powodu swoich sojuszniczych zobowiązań, już 3 września 1939 r. wypowiedziały Niemcom wojnę i rozpoczęły szeroko zakrojone działania zbrojne przeciwko III Rzeszy.	☐ P	☐ F
B. Pancernik Schleswig-Holstein dokonał ostrzału polskiej Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte, rozpoczynając tym samym walki na polskim wybrzeżu.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Naczelne władze państwowe, a także Naczelny Wódz wraz ze sztabem, przebywające w momencie ataku sowieckiego w położonych w pobliżu granicy rumuńskiej Kutach, zostały bezpośrednio zagrożone przez szybko posuwające się nieprzyjacielskie zagony [oddziały] pancerne. Ponieważ od pewnego już czasu, jako najgorszą ewentualność, rozważano konieczność udania się do sojuszniczej Rumunii, Beck wynegocjował z rządem tego kraju [...] możliwość nieskrępowanego przejazdu przez terytorium [...] państwa. Docelowym miejscem pobytu, z czego zresztą nie czyniono tajemnicy, miała być Francja.

P. Wieczorkiewicz, *Kampania 1939 roku*, Warszawa 2001, s. 91.

A. Napisz, co było bezpośrednią przyczyną podjęcia przez władze państwowe decyzji o opuszczeniu Polski.

B. Wpisz w wyznaczone miejsca odpowiednie nazwy państw.

1. Państwo, do którego udały się polskie władze – _____

2. Państwo, które było docelowym miejscem pobytu polskich władz – _____

4. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenia.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Temat ilustracji nawiązuje do

- ☐ **A.** niemieckiego ataku na Polskę.
☐ **B.** obrony Westerplatte.
☐ **C.** sowieckiego ataku na Polskę.

2. Przedstawione na ilustracji wydarzenie nastąpiło

- ☐ **A.** 28 września 1939 r.
☐ **B.** 1 września 1939 r.
☐ **C.** 17 września 1939 r.

5. Napisz, jak oceniasz działania prezydenta Stefana Starzyńskiego w czasie wojny obronnej we wrześniu 1939 r. Czy możemy uznać go za bohatera? Uzasadnij swoją odpowiedź.

2. Działania wojenne w latach 1939–1941

1. Zaznacz nazwę państwa, które w tzw. wojnie zimowej z ZSRS obroniło swoją niepodległość.

- ☐ A. Litwa. ☐ B. Estonia. ☐ C. Finlandia. ☐ D. Łotwa.

2. Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które było chronologicznie pierwsze, i to które było chronologicznie ostatnie. Zaznacz litery przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

- I. Wydarzenie chronologicznie pierwsze ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E / ☐ F.
II. Wydarzenie chronologicznie ostatnie ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E / ☐ F.

A. Japoński atak na Pearl Harbor.

B. Niemiecki atak na Danię i Norwegię.

C. Początek bitwy o Anglię.

D. Włoski atak na Grecję.

E. Włoski atak na Egipt.

F. Zajęcie Paryża przez Niemców.

3. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenia.

1. Podaj imiona i nazwiska postaci przedstawionych na ilustracji.

2. Zaznacz poprawne dokończenia zdań.
Ilustracja odnosi się do

- ☐ A. zajęcia przez ZSRS rumuńskiej Besarabii.
☐ B. rozpoczęcia wojny w Afryce Północnej.
☐ C. niemieckiego ataku na Francję.
☐ D. niemieckiego ataku na Związek Sowiecki.

Przedstawione na ilustracji wydarzenie rozpoczęło się

- ☐ A. 10 maja 1940 r. ☐ C. 15 kwietnia 1941 r.
☐ B. 20 czerwca 1940 r. ☐ D. 22 czerwca 1941 r.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

We Francji panowała dziwna sytuacja. Francuzi ponieśli wielkie straty osobowe i materialne w czasie pierwszej wojny światowej. Obawiali się nowej wojny. Starali się jej uniknąć za wszelką cenę. Na najbardziej zagrożonym odcinku granicy z Niemcami w latach 1929–1938 zbudowali olbrzymie, 450 km długości, fortyfikacje, zwane Linia Maginota. Była to inwestycja bardzo kosztowna. Przyhamowała ona poważnie rozwój gospodarczy Francji. Francuzi chętni byli, że jest to linia nie do zdobycia. Czuli się za nią bezpieczni. Wprowadzono defensywny [nastawiony tylko na obronę przed atakiem] styl myślenia. Społeczeństwo wychowane było w duchu pacyfizmu.

A. Czubiński, W. Olszewski, *Historia powszechna 1939–1997*, Poznań 2003, s. 25–26.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Jedną z przyczyn francuskiej klęski w wojnie z Niemcami było pacyfistyczne nastawienie społeczeństwa.	☐ P	☐ F
B. Panujące w społeczeństwie francuskim nastroje pacyfistyczne wynikały między innymi z doświadczeń I wojny światowej.	☐ P	☐ F
C. Budowa Linii Maginota w znacznym stopniu przyczyniła się do rozwoju gospodarczego Francji.	☐ P	☐ F

5. Opisz niemiecką strategię wojenną w stosunku do Wielkiej Brytanii po przegranej walce powietrznej. Informacji poszukaj w dostępnych ci źródłach wiedzy.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie

1. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. W niektórych państwach europejskich okupowanych przez Niemcy powstały rządy kolaborujące z III Rzeszą.	☐ P	☐ F
B. Terror stosowany przez niemieckie władze okupacyjne w krajach Europy Zachodniej był znacznie silniejszy niż w krajach Europy Wschodniej.	☐ P	☐ F
C. W wielu państwach objętych okupacją niemiecką działał ruch oporu.	☐ P	☐ F
D. W Polsce za pomoc Żydom lub za ich ukrywanie groziła kara śmierci.	☐ P	☐ F

2. Podanym opisom przyporządkuj osobę, której one dotyczą. W wolne miejsca wpisz litery, którymi oznaczono imiona i nazwiska właściwych osób.

A. Janusz Korczak

C. Mordechaj Anielewicz

B. Vidkun Quisling

D. Jan Karski

I. Dowódca ŻOB i powstania w getcie warszawskim – ____

II. Lekarz, pedagog, wraz z podopiecznymi zginął w obozie w Treblince – ____

III. Kurier PPP, przekazał na Zachód informację o zagładzie Żydów – ____

3. Przyjrzyj się poniższym ilustracjom i wykonaj polecenie.

Współczesna moneta polska

Medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”

Przeczytaj zdania z tabeli i zaznacz to, które jest fałszywe.

A. Moneta i medal dotyczą tych samych postaw społecznych, które prezentowali Polacy w czasie II wojny światowej.	☐ F
B. Na obu ilustracjach przedstawiono sposoby upamiętnienia osób, które z narażeniem własnego życia udzielały pomocy Żydom.	☐ F
C. Obie ilustracje odnoszą się tylko do działań związanych z ratowaniem Żydów z warszawskiego getta.	☐ F

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Stawiany przez [...] bandytów opór mógł zostać złamany tylko poprzez energiczną i niezmordowaną, trwającą dzień i noc akcję bojową oddziałów szturmowych. Dnia 23 kwietnia 1943 r. Reichsführer SS [...] wydał rozkaz przeszukania z największą bezwzględnością i nieubłaganą surowością [...] dzielnicy mieszkaniowej przez spalenie wszystkich bloków [...]. Wtedy Żydzi prawie zawsze wychodzili ze swych kryjówek i bunkrów. Nieraz [...] pozostawali w płonących domach tak długo, aż wreszcie z powodu żaru i obawy przed śmiercią w płomieniach woleli wyskakiwać z pięter. [...] Wielka akcja zakończyła się dnia 16 maja.

J. Stroop, *Żydowska dzielnica w Warszawie już nie istnieje*,
oprac. A. Żbikowski, Warszawa 2009, s. 38–40.

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Tekst odnosi się do wydarzeń związanych z

- ☐ **A.** działalnością ruchu oporu we Francji.
- ☐ **B.** powstaniem w getcie warszawskim.
- ☐ **C.** buntem więźniów w obozie w Auschwitz.

2. Wyjaśnij, z czyjej perspektywy zostało opisane wydarzenie. Podaj jeden argument, który uzasadnia twoją odpowiedź.

5. Scharakteryzuj metody terroru stosowane przez Niemców w okupowanych krajach.

4. Wielka koalicja i przełom na frontach

1. Przyporządkuj do podanych wydarzeń ich konsekwencje. Wpisz obok każdego wydarzenia literę przypisaną do właściwej konsekwencji.

A. Bitwa pod Stalingradem – ____

C. Bitwa o Midway – ____

B. Lądowanie aliantów w Normandii – ____

D. Bitwa pod El-Alamein – ____

1. zatrzymanie japońskiej ofensywy w rejonie Pacyfiku. • 2. otwarcie drugiego frontu w Europie. • 3. początek brytyjskiej ofensywy w Afryce Północnej. • 4. przewrót polityczny we Włoszech. • 5. przejście inicjatywy przez wojska sowieckie na froncie wschodnim.

2. Wskaż wszystkie poprawne odpowiedzi.

Które postanowienia zostały ustalone na konferencji w Teheranie?

☐ A. Decyzja o powojennym podziale Niemiec.

☐ B. Wspólna walka z Niemcami.

☐ C. Decyzja o użyciu broni atomowej przeciwko Japonii.

☐ D. Otworzenie drugiego frontu we Francji.

☐ E. Ustalenie polskiej granicy wschodniej na linii Curzona.

☐ F. Projekt utworzenia międzynarodowej organizacji stojącej na straży pokoju na świecie.

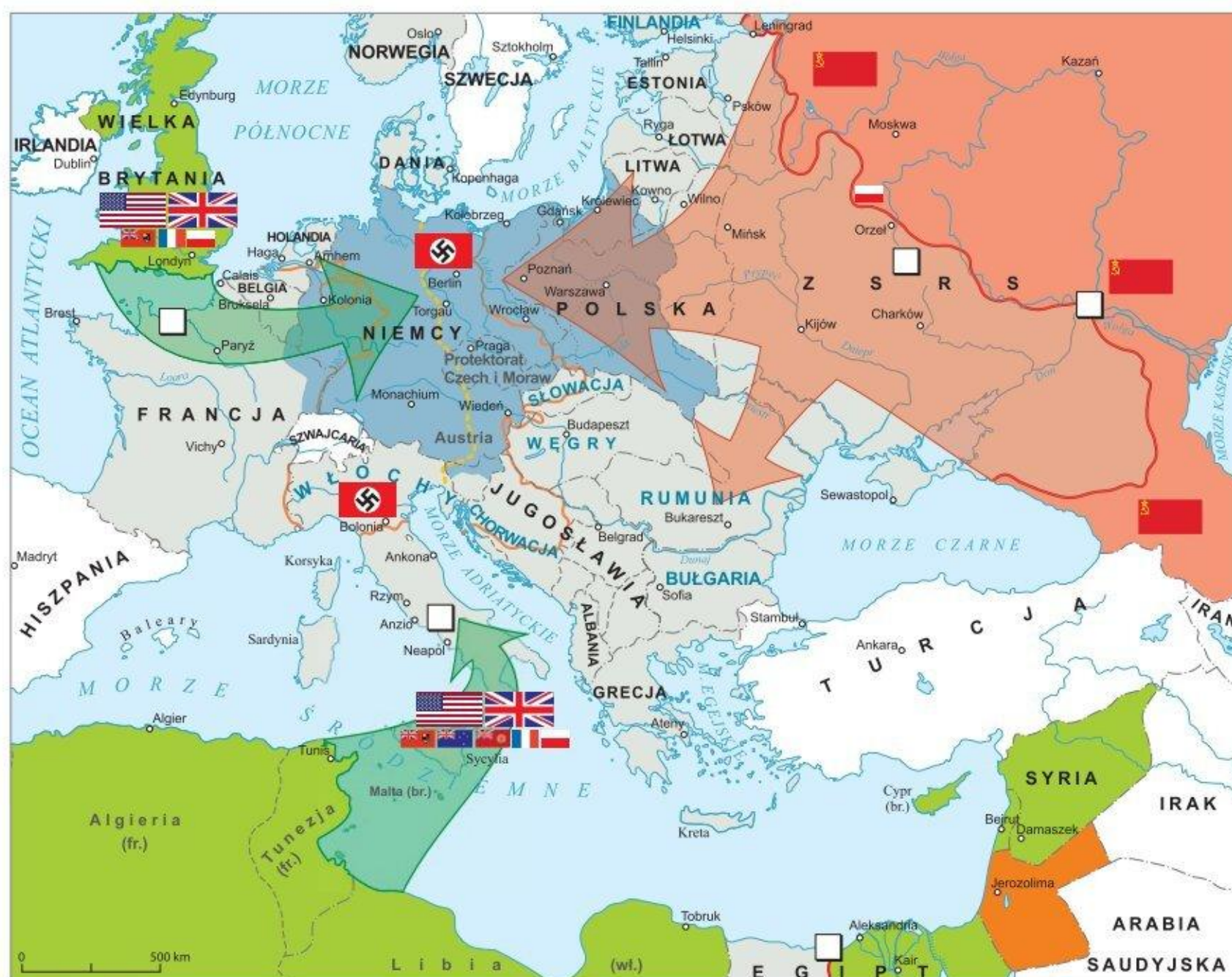
3. Przyjrzyj się ilustracji. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Ilustracja odnosi się do amerykańskiej pomocy dla państw walczących z III Rzeszą.	☐ P	☐ F
B. Pomoc amerykańska była udzielana na podstawie ustawy <i>Lend-Lease Act</i> .	☐ P	☐ F
C. Ilustracja przedstawia niszczenie broni i amunicji odebranej przez wojska amerykańskie Japonii.	☐ P	☐ F

To naprawdę zachęcające, jak wiele z tych rzeczy dryfuje do brytyjskich portów.

4. Przyjrzyj się mapie i wykonaj polecenia.

A. Podkreśl nazwy państw, które w czasie II wojny światowej były sojusznikami Niemiec.

B. Zaznacz na mapie najważniejsze bitwy i operacje wojskowe II wojny światowej w latach 1942-1944. Wpisz w kratki odpowiednie cyfry.

1. bitwa pod Monte Cassino
2. bitwa pod Stalingradem
3. bitwa na Łuku Kurskim

4. lądowanie wojsk alianckich w Normandii
5. bitwa pod El-Alamein

5. Wyjaśnij, które z działań zbrojnych okazały się przełomowe dla walk na Dalekim Wschodzie. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

5. Klęska państw osi i zakończenie II wojny

1. Wskaż poprawne odpowiedzi.

Które z poniższych punktów nie są związane z wojną w rejonie Pacyfiku?

☐ A. Taktyka żabiego skoku.	☐ D. Falaise.
☐ B. Kamikadze.	☐ E. Okinawa.
☐ C. Bomba atomowa.	☐ F. Ofensywa w Ardenach.

2. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej.

Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

A. Upadek Berlina – ____	D. Kapitulacja Japonii – ____
B. Przekroczenie Renu przez siły alianckie – ____	E. Zajęcie Prus Wschodnich przez Armię Czerwoną – ____
C. Dotarcie wojsk sowieckich do linii Wisły – ____	

3. Przeczytaj tekst, a na jego podstawie oraz pozaźródłowej wiedzy wykonaj polecenia.

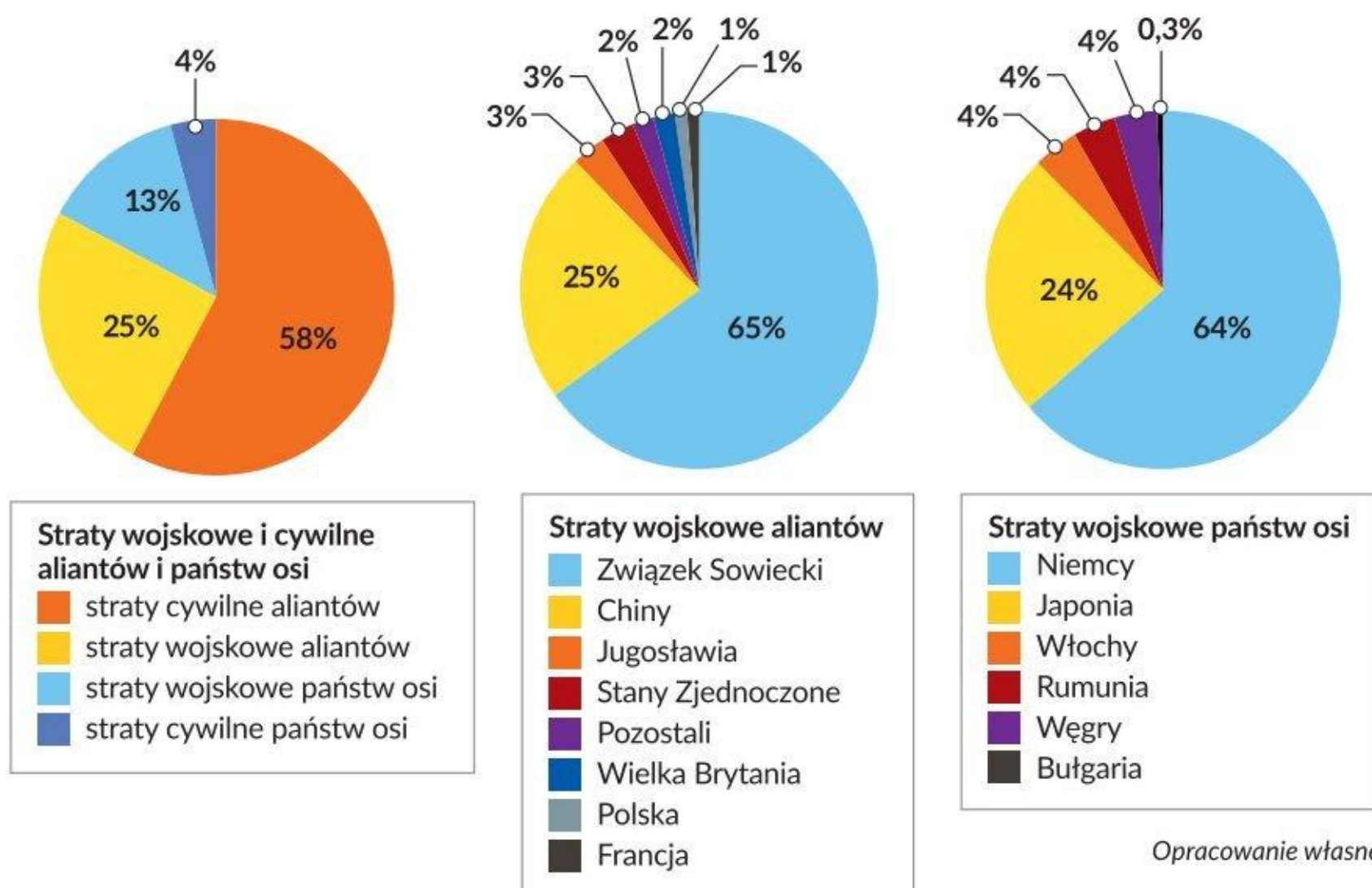
W czasie konferencji w Jałcie Stalin stał u szczytu władzy w Europie i na granicy zwycięstwa. Jego pozycja wobec Ameryki nigdy już nie miała sięgnąć podobnych wyżyn i przyjmował swoich zachodnich gości jak car, który udziela audiencji petentom. [...]. Otoczenie Roosevelta niewiele sobie robiło z wielu kwestii, które niepokoiły Churchilla. Już parę tygodni po konferencji Churchill miał z ubolewaniem powiedzieć Rooseveltowi, że w sprawie Polski „podpisali się pod fałszywym dokumentem”. Amerykanie nie mieli podobnych skrupułów. Najbliższy doradca Roosevelta Harry Hopkins mówił o „nadchodzącym świcie”: *Wszyscy w głębi serca naprawdę wierzyliśmy, że to był świt nowego dnia, o który wszyscy się modliliśmy. [...] Rosjanie dowiedli, że potrafią być rozsądni i przewidujący, i ani prezydent, ani nikt z nas nie miał najmniejszych wątpliwości, że możemy [...] żyć z nimi w zgodzie tak długo, jak daleko sięgniemy wyobraźnią.*

N. Davies, *Europa walczy 1939–1945. Nie takie proste zwycięstwo*,
Kraków 2008, s. 237–238.

- A. Napisz, dlaczego pozycja Stalina wśród aliantów była tak silna. Które wydarzenia militarne na to wpłynęły?

- B.** Wyjaśnij różnicę w postrzeganiu postanowień jałtańskich przez Winstona Churchilla i Franklina Delano Roosevelta. Co było głównym przedmiotem rozbieżności w ich ocenie konferencji?

4. Przyjrzyj się wykresom i wykonaj związane z nimi polecenia.

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Największe straty wojskowe spośród państw biorących udział w II wojnie światowej

- ☐ **A.** poniosła Japonia. ☐ **C.** poniosły Niemcy.
- ☐ **B.** poniósł Związek Sowiecki. ☐ **D.** poniosły Stany Zjednoczone.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Straty wojskowe wszystkich sojuszników Niemiec liczone łącznie były niewiele wyższe niż połowa strat niemieckich.	☐ P	☐ F
B. Różnica w stratach ludności cywilnej aliantów i państw osi wynika w dużej mierze z działań wojennych, które toczyły się głównie poza obszarami Niemiec, Włoch i Japonii.	☐ P	☐ F
C. Straty wojskowe Polski stanowiły wysoki odsetek ogólnych strat wojsk alianckich.	☐ P	☐ F

Lekcja powtórzeniowa

1. Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które było chronologicznie pierwsze, oraz to, które było ostatnie. Zaznacz litery przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

- I. wydarzenie chronologicznie pierwsze ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E / ☐ F.
 II. wydarzenie chronologicznie ostatnie ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E / ☐ F.

A. Bitwa pod Moskwą.

D. Bitwa o Iwō-jimę.

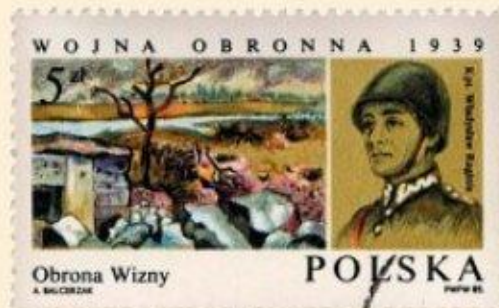
B. Bitwa nad Bzurą.

E. Bitwa o Monte Cassino.

C. Atak na Pearl Harbor.

F. Bitwa o Anglię.

2. Przyjrzyj się znaczkom pocztowym odwołującym się do wojny obronnej we wrześniu 1939 r. i wykonaj związane z nimi polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Wszystkie znaczki nawiązują do walk w trakcie bitwy granicznej.	☐ P	☐ F
B. Jeden ze znaczków nawiązuje do walk, w czasie których Polacy walczyli przeciwko zarówno wojskom niemieckim, jak i sowieckim.	☐ P	☐ F
C. Jeden ze znaczków nawiązuje do bitwy, w której słynną szarżę wykazała się polska kawaleria.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Hitler już przez dłuższy czas wyobrażał sobie tę scenę i był teraz całkowicie przepełniony tym, żeby móc tę rolę dobrze przed historią odegrać. W lasku Compiègne kazał wyprowadzić z hali na dwór ten wagon, w którym rozegrała

się ceremonia z roku 1918. Wyznaczył do udziału w pierwszych pertraktacjach wszystkich trzech naczelnym dowódców [...]. Hitler sam wyszedł na spotkanie z tym historycznym wagonem [...]. Hitler i jego świta opuścili potem wagon i odjechali. Keitel miał prowadzić [...] pertraktacje, które przeciągnęły się aż do 22 czerwca.

N. von Below, *Byłem adiutantem Hitlera 1937–1945*, Warszawa 1990, s. 224.

Zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. W tekście zostały opisane okoliczności

☐ A. kapitulacji Japonii.

☐ C. kapitulacji Niemiec.

☐ B. kapitulacji Włoch.

☐ D. kapitulacji Francji.

2. W wyniku pertraktacji opisanych w tekście

☐ A. Niemcy zostały podzielone na cztery strefy okupacyjne.

☐ B. utworzono Państwo Francuskie ze stolicą w Vichy.

☐ C. Japonia znalazła się pod amerykańską okupacją.

☐ D. aresztowano Mussoliniego i utworzono demokratyczny rząd.

4. Dopasuj do podanych niżej wydarzeń odpowiednie zdjęcia. Wpisz w luki właściwe cyfry.

1

2

3

A. Zakończenie wojny na Dalekim Wschodzie – ____

B. Początek walk na Pacyfiku – ____

C. Bitwa o Wielką Brytanię – ____

5. Uporządkuj w kolejności chronologicznej wydarzenia związane z wielką koalicją antyhitlerowską. Wpisz w luki cyfry od 1 do 6. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

A. konferencja w Teheranie – ____

D. uchwalenie *Lend-Lease Act* – ____

B. podpisanie *Karty atlantyckiej* – ____

E. podpisanie Deklaracji Narodów Zjednoczonych – ____

C. konferencja w Jałcie – ____

F. konferencja w Poczdamie – ____

6. Polska pod okupacją niemiecką

1. Na podstawie mapy uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe miejsca w tabeli litery przyporządkowane odpowiednim nazwom terytoriów.

- A. Kraj Warty.
- B. Dystrykt Warszawski.
- C. Prusy Zachodnie.
- D. Dystrykt Lubelski.
- E. Okręg Białostocki.
- F. Dystrykt Galicja.
- G. Górny Śląsk.
- H. Wolne Miasto Gdańsk.

Ziemie wcielone do III Rzeszy	
Ziemie Generalnego Gubernatorstwa	

2. Wyjaśnij, na czym polegał masowy terror stosowany przez niemieckiego okupanta w stosunku do ludności polskiej.

3. Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Na znaczkach zostały przedstawione budowle znajdujące się w
☐ A. Warszawie. ☐ B. Lublinie. ☐ C. Krakowie. ☐ D. Radomiu.
2. Miasto przedstawione na znaczkach było stolicą
☐ A. III Rzeszy. ☐ C. Kraju Warty.
☐ B. Generalnego Gubernatorstwa. ☐ D. II Rzeczypospolitej.

4. Dobierz do pojęć odpowiednie definicje. Przy każdym pojęciu wpisz literę przy-
porządkowaną właściwej definicji.

I. Akcja AB – _____ II. Volkslista – _____ III. Gestapo – _____

- A. tajna policja polityczna, która w sposób bezwzględny zwalczała wszelkie przejawy oporu w okupowanych państwach.
- B. niemiecka lista narodowa, na którą wpisywano osoby uznawane za Niemców.
- C. akcja aresztowania przez Niemców pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także innych krakowskich uczelni i osadzenie ich w obozie koncentracyjnym.
- D. akcja skierowana przeciw polskiej inteligencji, podczas której aresztowano i rozstrzelano w Palmirach kilka tysięcy osób.

5. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Ilustracja nawiązuje do niemieckiej polityki zwalczania kultury polskiej.	☐ P	☐ F
B. Rysunek jest krytyką osób czytających tzw. prasę gadzinową.	☐ P	☐ F

7. Polska pod okupacją sowiecką

1. Wskaż właściwy ciąg chronologiczny.

- ☐ A. wybory Rad Delegatów Ludowych na Kresach Wschodnich → zajęcie Kresów Wschodnich przez ZSRS → nadanie mieszkańcom Kresów Wschodnich obywatelstwa ZSRS → włączenie Kresów Wschodnich do ZSRS
- ☐ B. nadanie mieszkańcom Kresów Wschodnich obywatelstwa ZSRS → włączenie Kresów Wschodnich do ZSRS → zajęcie Kresów Wschodnich przez ZSRS → wybory Rad Delegatów Ludowych na Kresach Wschodnich
- ☐ C. włączenie Kresów Wschodnich do ZSRS → nadanie mieszkańcom Kresów Wschodnich obywatelstwa ZSRS → wybory Rad Delegatów Ludowych na Kresach Wschodnich → zajęcie Kresów Wschodnich przez ZSRS
- ☐ D. zajęcie Kresów Wschodnich przez ZSRS → wybory Rad Delegatów Ludowych na Kresach Wschodnich → włączenie Kresów Wschodnich do ZSRS → nadanie mieszkańcom Kresów Wschodnich obywatelstwa ZSRS

2. Przeczytaj wspomnienia Oli Watowej z deportacji na Wschód i wykonaj polecenia.

Do wagonu bydłowego trzeba było nas na siłę wpychać, tak był przepełniony. Zaraz potem zaryglowano go i zamknięto na kłódkę. [...] Po trzech tygodniach tego koszmaru wysadzono nas na jakiejś stacyjce w stepie [...]. Następnego dnia umieściliśmy się na podwodach zaprzęgniętych w woły. Zaczęła się podróż przez bezmierne stepy. Dopiero po trzech dniach dotarliśmy do miejsca naszego przeznaczenia. Barak, w którym mieliśmy zamieszkać, stał w stepie, a wokoło było rozrzuconych kilkanaście lepianek zamieszkałych przez Kazachów. [...] Budzono nas, kiedy jeszcze ostatnie gwiazdy jaśniały na niebie, budzono brutalnie, zawsze tym samym kłamliwym powiedzonkiem: *kto nie rabotajet, tot nie kuszajet* [kto nie pracuje, ten nie je]. Bo istotnie zagładzano nas tam systematycznie. Z porcji mleka, którą dostawaliśmy, robiłam twaróg. Wychodziła tego garsteczka. [...] W stepie nie mieliśmy możliwości ani czasu, aby ubijać ziarno [...] na mąkę. Pilnowano nas. Chleba też nie mieliśmy codziennie. [...] Praca moja polegała wtedy na tym, że pociągałam na grubym sznurze dwa woły wprężone w wołokuszę, przedpotopowe narzędzie do zbierania suszonego siana.

Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 2002, s. 255–257.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Polacy deportowani w głąb Związku Sowieckiego byli przewożeni

☐ A. pociągami w wagonach osobowych.	☐ C. samolotami transportowymi.
☐ B. pociągami w wagonach dla zwierząt.	☐ D. wozami konnymi.

2. Wymieniona w tekście grupa Polaków została zesłana

☐ A. do pracy w kamieniołomach w Austrii.	☐ C. do obozów koncentracyjnych.
☐ B. do Kazachstanu.	☐ D. do Mongolii.

3. W miejscu zesłania Polakom

- ☐ **A.** zagwarantowano wystarczające wyżywienie.
- ☐ **B.** brakowało podstawowych produktów żywnościowych.
- ☐ **C.** pozwolono uprawiać ziemię na własne potrzeby.

4. Polacy na zesłaniu pracowali

- ☐ **A.** jako wykwalifikowani rzemieślnicy.
- ☐ **B.** przy użyciu prymitywnych narzędzi rolniczych.
- ☐ **C.** jako urzędnicy w lokalnej administracji.

3. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj związane z nią polecenia.

A. Wyjaśnij, do jakiego wydarzenia odnosi się ilustracja.

B. Podaj rok, w którym nastąpiło to wydarzenie.

C. Napisz, kto jako pierwszy i kiedy poinformował świat o skutkach tego wydarzenia.

4. Scharakteryzuj politykę władz sowieckich na zajętych terenach II RP w dziedzinie kultury i edukacji.

8. Władze polskie na uchodźstwie

1. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki litery, którymi oznaczono właściwe imiona i nazwiska.

We wrześniu 1939 r. wobec internowania w Rumunii prezydenta Ignacego Mościckiego prezydentem RP został _____. Natomiast funkcję premiera polskiego rządu oraz Wodza Naczelnego objął _____. Po katastrofie w Gibraltarze nowym premierem został _____ natomiast stanowisko Wodza Naczelnego przejął _____.

A. Stanisław Mikołajczyk	D. Kazimierz Sosnkowski
B. Władysław Sikorski	E. Tomasz Arciszewski
C. Władysław Raczkiewicz	F. Tadeusz Komorowski

2. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Na podstawie układu Sikorski-Majski uzgodniono

- ☐ **A.** utworzenie armii polskiej na terenie ZSRS.
- ☐ **B.** przebieg polskiej granicy wschodniej.
- ☐ **C.** unieważnienie niemiecko-sowieckich układów z 1939 r.
- ☐ **D.** odnowienie stosunków dyplomatycznych.
- ☐ **E.** rezygnację Polski z Kresów Wschodnich.
- ☐ **F.** zwolnienie z więzień i łagrów wszystkich represjonowanych Polaków.

3. Przeczytaj fragment wspomnień Edwarda Downarowicza, żołnierza 2 Korpusu Polskiego, i wykonaj zamieszczone pod nim polecenia.

17 maja drugie natarcie Polskiego Korpusu. Rozgorzała na nowo ciężka walka zakończona tym razem zwycięstwem Polaków.

18 maja sztandar polski załopotał na ruinach klasztoru [...].

O wyniku tej bitwy zadecydował patriotyzm i wysokie morale żołnierzy wszystkich stopni. W walce tej nie uczestniczył żołnierz młody, który nie zaznał jeszcze gorzkiej doli żołnierza tułacza, demoralizowanego, niszczonego fizycznie i moralnie, lecz żołnierz dojrzały wiekiem i doświadczeniem, świadomy niebezpieczeństwa i celu. Celem zaś, jaki mu w tej bitwie przyświecał – to Polska Wolna i Sprawiedliwa, Polska Matka dla wszystkich swoich dzieci.

2 Korpus Polski w bitwie o Monte Cassino, red. T. Panecki, Warszawa 1994, s. 209.

1. Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Powyższy tekst dotyczy walk toczonych przez polskich żołnierzy

- ☐ **A.** we Włoszech. ☐ **C.** o Berlin.
- ☐ **B.** w obronie Wielkiej Brytanii. ☐ **D.** w obronie Francji.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i przy wykorzystaniu wiedzy pozaźródłowej oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Autor, pisząc o „gorzkiej doli żołnierza tułacza”, odwołuje się do losów żołnierzy armii Andersa.	☐ P	☐ F
B. Polscy żołnierze walczący poza granicami państwa polskiego wykazywali się dużym patriotyzmem i wierzyli w wyzwolenie swojej ojczyzny.	☐ P	☐ F
C. Sukces w opisywanej przez autora bitwie Polacy zawdzięczali głównie żołnierzom młodym, którzy nie byli zmęczeni trudami wojny.	☐ P	☐ F

4. Do podanych nazw polskich jednostek wojskowych przyporządkuj nazwy miejsc, w których toczyły one walki. Wpisz w luki właściwe litery.

Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich – ____

2 Korpus Polski – ____

1 Dywizja Pancerna – ____

Dywizjon 303 – ____

Samodzielna Brygada Spadochronowa – ____

- A.** Falaise **C.** Monte Cassino **E.** Arnheim
- B.** Narwik **D.** Wielka Brytania

5. Wyjaśnij, jakie były przyczyny ewakuacji armii Andersa do Iranu. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

9. Polskie Państwo Podziemne

1. Przyjrzyj się ilustracjom i wykonaj polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli. Oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Poniższy medal okolicznościowy upamiętnia działaczy Polskiego Państwa Podziemnego.	☐ P	☐ F
B. Na przedstawionym medalu są wymienione postacie Delegatów Rządu na Kraj.	☐ P	☐ F
C. Medal upamiętnia tylko działaczy pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego.	☐ P	☐ F
D. Medal upamiętnia działania żołnierzy cichociemnych.	☐ P	☐ F

2. Wskaż poprawne dokończenia zdań.

I. Przewodniczącym Rady Jedności Narodowej został

☐ A. Kazimierz Pużak.

☐ C. Jan Bytnar.

☐ B. Cyryl Ratajski.

☐ D. Witold Pilecki.

II. Pierwszym Komendantem Głównym AK był

☐ A. Tadeusz Komorowski „Bór”.

☐ C. Henryk Dobrzański „Hubal”.

☐ B. Jan Piekałkiewicz.

☐ D. Stefan Rowecki „Grot”.

3. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Zamach na Franza Kutschere – ____
- B. Powstanie Armii Krajowej – ____
- C. Powstanie Służby Zwycięstwu Polski – ____
- D. Akcja pod Arsenalem – ____
- E. Powstanie Rady Jedności Narodowej – ____

4. Rozwiń skróty, jakimi określano polskie konspiracyjne organizacje wojskowe.

- BCh – _____
- NSZ – _____
- NOW – _____
- ZWZ – _____

5. Dobierz do pojęć odpowiednie definicje. Przy każdym pojęciu wpisz literę przyporządkowaną właściwej definicji.

- A. Delegatura Rządu na Kraj – ____
- B. Polityczny Komitet Porozumiewawczy – ____

1. Organ władzy w okupowanej Polsce, utworzony w 1940 r., podporządkowany rządowi RP na uchodźstwie; jego zadaniami było zapewnienie normalnego funkcjonowania państwa pod okupacją, przygotowanie do przyjęcia kontroli nad krajem po zakończeniu wojny, rejestracja poczynąń okupantów i dokumentacja zbrodni wojennych.
2. Organizacja militarna, początkowo podległa przebywającemu we Francji Kazimierzowi Sosnkowskiemu, później Komendantowi Głównemu przebywającemu w okupowanym kraju.
3. Organ będący namiastką podziemnego parlamentu, który tworzyły partie polityczne w przedwojennej Polsce stojące w opozycji do rządzącego obozu sanacyjnego.

6. Opisz, na czym polegała akcja „N” zorganizowana przez polskie podziemie.

10. Ziemie polskie w latach 1943–1944

1. Zaznacz te hasła, które znalazły się programie Polskiej Partii Robotniczej.

- ☐ A. Uznanie konstytucji kwietniowej.
- ☐ B. Zapowiedź sojuszu ze Związkiem Sowieckim.
- ☐ C. Gwarancja nienaruszalności przedwojennych granic Polski na wschodzie.
- ☐ D. Zapowiedź przesunięcia polskich granic na zachód i północ.
- ☐ E. Odmowa uznania rządu RP na uchodźstwie.
- ☐ F. Zapowiedź nacjonalizacji zakładów przemysłowych i banków.
- ☐ G. Obietnica przeprowadzenia reformy rolnej.

2. Do każdej z wymienionych postaci dobierz właściwy opis. Wpisz w luki litery, którymi oznaczono opisy.

Bolesław Bierut – _____ Wanda Wasilewska – _____ Edward Osóbka-Morawski – _____

A. założyciel Związku Patriotów Polskich	D. przewodniczący KRN
B. przewodniczący PKWN	E. premier Rządu Tymczasowego
C. członek PKWN	

3. Przeczytaj fragment Manifestu PKWN i wykonaj polecenie.

Krajowa Rada Narodowa, powołana przez walczący naród, jest jedynym legalnym źródłem władzy w Polsce. [...]

Krajowa Rada Narodowa i Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego działają na podstawie Konstytucji 17 marca 1921 r., jedynie obowiązującej konstytucji legalnej, uchwalonej prawnie. [...]

Krajowa Rada Narodowa i powołany przez nią Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego uznają, że uregulowanie granicy polsko-radzieckiej powinno nastąpić w drodze wzajemnego porozumienia. Granica wschodnia powinna być linią przyjaznego sąsiedztwa, [...] i powinna być uregulowana zgodnie z zasadą: ziemie polskie — Polsce, ziemie ukraińskie, białoruskie i litewskie — Radzieckiej Ukrainie, Białorusi i Litwie. Trwały sojusz z naszymi bezpośrednimi sąsiadami, ze Związkiem Radzieckim i Czechosłowacją, będzie podstawową zasadą zagranicznej polityki polskiej [...].

Jednym z najpilniejszych zadań Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego będzie na terenach oswobodzonych odbudowa szkolnictwa i zapewnienie bezpłatnego nauczania na wszystkich szczeblach. [...]

Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego dążyć będzie do najszybszego powrotu emigracji do Kraju i podjąć kroki dla zorganizowania tego powrotu. Jedynie dla agentów hitlerowskich i dla tych, którzy zdradzili Polskę we wrześniu 1939 r., granice Rzeczypospolitej będą zamknięte.

Wiek XX w źródłach, op. cit., s. 274–277.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. PKWN w swoim manifestie przyznawał polskim władzom na uchodźstwie prawo do współdecydowania o powojennych losach kraju.	☐ P	☐ F
B. Polska granica wschodnia miała zostać przywrócona do stanu z okresu przedwojennego.	☐ P	☐ F
C. PKWN zapowiadał wprowadzenie powszechnego obowiązku szkolnego w bezpłatnych szkołach różnych szczebli.	☐ P	☐ F
D. PKWN gwarantował powrót z emigracji wszystkim Polakom, którzy w wyniku wojny znaleźli się poza granicami kraju.	☐ P	☐ F

4. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe informacje.

W 1943 r. z inicjatywy _____
w ZSRS zaczęto formować polskie jednostki wojskowe. Pierwszą utworzoną polską jednostką była _____, na czele której stanął _____. Przeszła ona chrzest bojowy w bitwie pod _____ w 1943 r. Później oddziały wojska polskiego brały udział w zdobywaniu Wału Pomorskiego w okolicach _____.

5. Opisz przyczyny, które doprowadziły do zbrodni wołyńskiej.

11. Powstanie warszawskie

1. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Militarnym celem planu „Burza” było wyparcie niemieckich wojsk z polskich terenów na Wschodzie.	☐ P	☐ F
B. Cel polityczny planu „Burza” przewidywał uznanie władz Polskiego Państwa Podziemnego za pełnoprawne polskie władze.	☐ P	☐ F
C. Plan „Burza” od początku zakładał objęcie Warszawy walkami powstańczymi.	☐ P	☐ F
D. Wilno zostało zdobyte przez oddziały AK i Armii Czerwonej.	☐ P	☐ F

2. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki poprawne informacje.

Dnia _____ r. wybuchło powstanie warszawskie. Decyzje o jego rozpoczęciu podjął Komendant Główny AK _____. Dowódcą powstania został komendant Okręgu Warszawa AK _____. Do tłumienia powstania Niemcy wysłali duże siły pod dowództwem _____. Powstańcy nie doczekali się znaczącej pomocy ze strony stojących na przedpolach Warszawy wojsk _____, a zrzuty alianckie okazały się niewystarczające. W takiej sytuacji dowództwo AK podjęło decyzję o kapitulacji powstania, którą podpisano w dniu _____ r.

3. Scharakteryzuj postawy ludności cywilnej stolicy w czasie powstania warszawskiego. Wyjaśnij, co spowodowało ich zmianę.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Walka skończona. Zamknięty przeszło dwumiesięczny okres jednej z najszczytniejszych i najtragiczniejszych zarazem kart naszej historii. [...] Rachunek naszych strat i zysków, zasług i błędów, ofiar i uzyskanych wartości – przekazać musimy historii. [...] Klęska, której rozmiarów pomniejszać nie chcemy, jest klęską jednego miasta, jednego etapu naszej walki o wolność. Nie jest klęską Narodu, naszych planów i ideałów historycznych. Z przelanej krwi, z zespołowego trudu i znoju, z męki ciał i dusz naszych powstanie nowa Polska, wolna, silna i wielka. Wiarą tą będziemy żyć [...]. Wiara ta – to najrealniejszy, najwyższy Testament, pisany krwią wielotysięcznych ofiar i Bohaterów Powstania.

Kronika Powstań Polskich, red. M. Michalik, Warszawa 1994, s. 502.

Wskaż poprawne dokończenie każdego zdania.

1. Tekst został napisany przez

☐ A. niemieckiego oficera.	☐ C. uczestnika powstania warszawskiego.
☐ B. żołnierza armii Berlinga.	☐ D. jednego z dowódców wojsk alianckich.

2. Autor tekstu ocenił powstanie jako

- ☐ **A.** wielki sukces AK, który przyniósł wyzwolenie Warszawy.
- ☐ **B.** całkowitą klęskę narodu polskiego.
- ☐ **C.** niewielki sukces w walce z Niemcami.
- ☐ **D.** jedną z klęsk w walce o wolność państwa polskiego.

3. Zdaniem autora wysiłek powstańców przyczynił się do

- ☐ **A.** uzależnienia Polski od Sowietów.
- ☐ **B.** wzrostu nadziei w odrodzenie wolnej Polski.
- ☐ **C.** upadku wiary w niepodległość Polski.
- ☐ **D.** zapomnienia powstania przez historię.

5. Zaznacz punkty, które opisują skutki powstania warszawskiego.

- ☐ **A.** Zniszczenie miasta.
- ☐ **B.** Wyzwolenie stolicy spod okupacji niemieckiej.
- ☐ **C.** Olbrzymie straty ludności cywilnej.
- ☐ **D.** Podzielenie miasta na część niemiecką i sowiecką.
- ☐ **E.** Duże straty dóbr kultury.
- ☐ **F.** Zapewnienie Polsce suwerenności w obliczu zagrożenia komunizmem.
- ☐ **G.** Wyszalenie ludności cywilnej z Warszawy.

Lekcja powtórzeniowa

1. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli litery, którymi oznaczono metody represji stosowane przez okupantów wobec Polaków.

Okupacja niemiecka	Okupacja sowiecka
_____	_____

- A. deportacje na Syberię
- B. akcja AB
- C. sowietyzacja szkolnictwa
- D. łapanki

- E. masowe egzekucje publiczne
- F. kolektywizacja rolnictwa
- G. zsyłanie do obozów koncentracyjnych
- H. wywózki do łagrów

2. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 6. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Podpisanie układu Sikorski-Majski – _____
- B. Utworzenie Generalnego Gubernatorstwa – _____
- D. Ujawnienie przez Niemców zbrodni katyńskiej – _____
- E. Powstanie Armii Krajowej – _____
- C. Powstanie PKWN – _____
- F. Wybuch powstania warszawskiego – _____

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

12 kwietnia 1943 r. [...] Niemcy ogłosiły komunikat [...]. Było to zupełne zaskoczenie [...], Sikorski nawet interpelował bezpośrednio u Stalina w sprawie oficerów jeńców, o których wiadomo było, że przebywali w Starobielsku, Ostaszkowie i Kozielsku. Stalin na to odpowiedział, że wypuszczono z obozu wszystkich jeńców i jeżeli pewnej ilości brak, to musieli wymaszerować do Mandżurii. Zakrawało to na żart [...]. A tu straszna wiadomość [...]. Zapanowała po prostu rozpacz i jawiło się pytanie, co robić. Jak zareagować?

K. Popiel, *Generał Sikorski w mojej pamięci*, Warszawa 1983, s. 165.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Władysław Sikorski interweniował w sprawie

- ☐ A. polskich jeńców w obozach niemieckich.
- ☐ B. oficerów więzionych w obozach w Kozielsku, Ostaszkowie i Starobielsku.
- ☐ C. oficerów, którzy nie stawali się w miejscu koncentracji Armii Polskiej generała Andersa w ZSRS.

2. Straszna wiadomość, o której jest mowa w tekście, to

- ☐ A. ucieczka polskich oficerów do Mandżurii.
- ☐ B. zwolnienie jeńców polskich z obozów.
- ☐ C. informacja o zagładzie więźniów w obozie w Auschwitz.
- ☐ D. mordy UPA na Polakach na Wołyniu.
- ☐ E. odkrycie masowych grobów oficerów polskich w lesie katyńskim.

4. Do każdej z wymienionych postaci dobierz właściwy opis. Wpisz w luki litery, którymi oznaczono odpowiednie opisy.

Władysław Anders – ____

Tadeusz Komorowski – ____

Stanisław Maczek – ____

Zygmunt Berling – ____

- A. Komendant Główny Armii Krajowej, podjął decyzję o rozpoczęciu powstania warszawskiego.
- B. dowódca polskiej armii formowanej w ZSRS, później dowodził wojskami 2 Korpusu Polskiego w bitwie pod Monte Cassino.
- C. generał, walczył w obronie Francji w 1940 r., a następnie dowodził 1 Dywizją Pancerną m.in. w bitwie pod Falaise.
- D. dowódca polskiej armii formowanej w ZSRS, później jego żołnierze usiłowali udzielić pomocy powstańcom warszawskim, organizując desant na Czerniaków.
- E. generał, dowódca Samodzielnej Brygady Spadochronowej, walczył m.in. na terenie Holandii.

5. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Przedstawiona odznaka była nadawana żołnierzom Wojska Polskiego, którzy walczyli u boku Armii Czerwonej.	☐ P	☐ F
B. Akcja militarna, za którą nadawano powyższą odznakę, była wymierzona w niemieckiego okupanta, ale politycznie skierowana przeciwko Sowietom.	☐ P	☐ F
C. Zamieszczoną na ilustracji odznakę mogli także otrzymać warszawscy powstańcy.	☐ P	☐ F

12. Skutki II wojny światowej

1. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe litery.

W roku **1a.** _____ na konferencji międzynarodowej w San Francisco powołano do życia **1b.** _____. Najważniejszym jej organem była **1c.** _____. Wśród państw, które weszły w jej skład znalazły się **1d.** _____. Podstawowymi celami tej organizacji było **1e.** _____.

1a. • **A.** 1945 • **B.** 1946 • **C.** 1949

1b. • **A.** NATO. • **B.** RWPG. • **C.** ONZ.

1c. • **A.** Rada Północnoatlantycka • **B.** Rada Bezpieczeństwa • **C.** Rada Europy

1d. • **A.** Wielka Brytania, Francja, Chiny, Włochy, Stany Zjednoczone.
• **B.** Francja, Chiny, Japonia, ZSRS, Stany Zjednoczone.
• **C.** Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, Francja, Chiny, ZSRS.

1e. • **A.** ukaranie zbrodniarzy wojennych. • **B.** utrzymanie pokoju.
• **C.** powstrzymywanie wpływów komunistycznych w Europie.

2. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Większość oskarżonych nie okazywała ani żalu, ani skruchy, utrzymywali, że nie wiedzieli, co się dzieje, i że tylko wykonywali rozkazy. Według nich w Trzeciej Rzeszy liczyło się wyłącznie słowo *Führera*. Dziesięciu oskarżonych w tym procesie skazano na karę śmierci [...]; pozostali otrzymali wyroki [...] długoletniego więzienia.

W. Laqueur, *Historia Europy 1945–1992*, Londyn 1993, s. 45–46.

A. Podaj nazwę procesu opisanego w tekście. _____

B. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Oskarżeni w czasie procesu okazali skruchę za zbrodnie, których się dopuścili.	☐ P	☐ F
B. Oskarżeni zasłaniali się twierdzeniem, że tylko wykonywali rozkazy.	☐ P	☐ F
C. Wszyscy oskarżeni zostali skazani na karę śmierci.	☐ P	☐ F

3. Przyjrzyj się ilustracji i wyjaśnij, do którego wydarzenia po II wojnie światowej nawiązuje temat tego niemieckiego znaczka pocztowego.

Wyjaśnienie: _____

Napis na znaczku: „Dziesięć lat wypędzenia”

4. Uzupełnij zdania. Wykorzystaj dane z tabeli dotyczącej zmian udziału wybranych państw w produkcji przemysłowej świata po II wojnie światowej.

Rok	Kraj					
	USA	RFN	Japonia	Wielka Brytania	Francja	Włochy
1938	44,1	–	4,8	12,5	6,0	3,0
1950	54,6	6,6	1,6	11,6	4,4	2,5

Na podstawie: A. Czubiński, W. Olszewski, *Historia powszechna 1939–1997*, Poznań 2003, s. 383.

- A.** Państwo to należało do koalicji antyhitlerowskiej; jego udział w światowej produkcji przemysłowej najbardziej zmalał w wyniku II wojny światowej – _____.
- B.** Państwo, którego udział w II wojnie światowej przyczynił się do jego znacznego rozwoju przemysłowego, głównie z powodu ograniczonych działań zbrojnych na terytorium tego kraju – _____.
- C.** Państwo, którego udział w światowej produkcji przemysłowej najbardziej się zmniejszył w wyniku II wojny światowej – _____.

5. Scharakteryzuj warunki życia ludności w krajach zniszczonych w czasie II wojny światowej.

13. Początki zimnej wojny

1. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe informacje.

Po II wojnie światowej państwa podzieliły się na dwa bloki polityczno-wojskowe. Jednym z nich był blok państw demokratycznych pod przywództwem

_____ [nazwa państwa], a drugim blok państw

komunistycznych pod przywództwem _____

[nazwa państwa]. Między tymi blokami doszło do rywalizacji zwanej _____

_____.

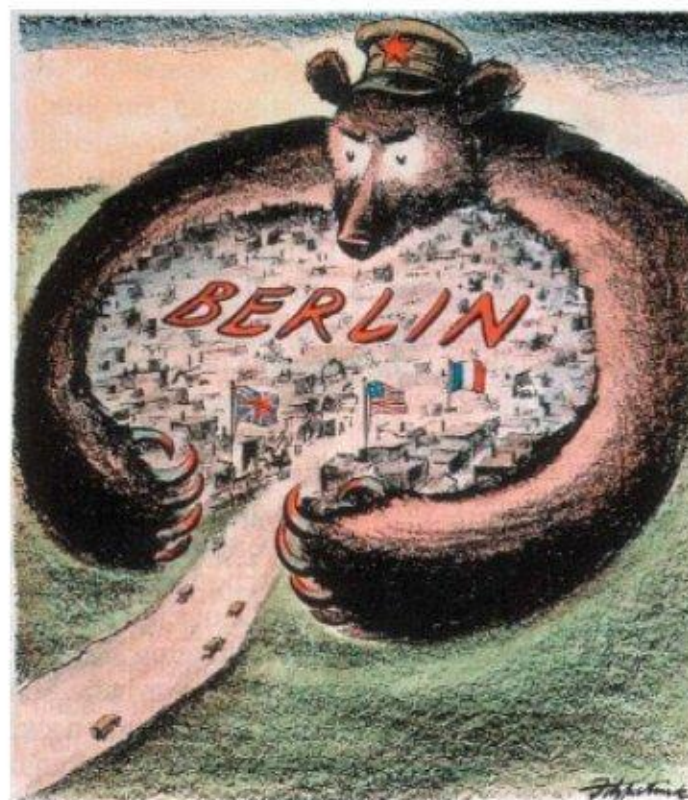
2. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenia.

A. Napisz, które wydarzenie komentuje rysunek i w jakich latach ono nastąpiło.

B. Podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź w punkcie A, odnoszące się również do rysunku.

• _____

• _____

3. Rozwiń skróty, podając pełne nazwy organizacji. Napisz, w jakim celu zostały powołane te organizacje.

NATO – _____

Cel powołania: _____

RWPG – _____

Cel powołania: _____

4. Przeczytaj tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

Przemiany dokonujące się w przeciwnych kierunkach w Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej i w Republice Koreańskiej coraz bardziej oddzielały od siebie obie części kraju. Szerokie kręgi społeczeństwa nie chciały jednak pogodzić się z rozbiciem i dążyły do zjednoczenia Korei. [...]

Na granicy państw koreańskich często dochodziło do incydentów zbrojnych, a także naruszania przestrzeni powietrznej i wód terytorialnych. Phenian [stolica KRLD] przy pomocy Chin szykował się do zjednoczenia Korei siłą. Po serii takich incydentów 25 czerwca 1950 r. nad ranem ruszyła na południe potężna ofensywa Armii Ludowej KRLD. W ten sposób wybuchła wojna w istocie domowa, która niebawem uległa umiędzynarodowieniu. [...] rząd amerykański zwrócił się do sekretarza generalnego ONZ [...] o pilne zwołanie Rady Bezpieczeństwa [...]. Rada [...] uchwaliła rezolucję, która uznawała KRLD za agresora i wzywała ją do wycofania wojsk za 38 równoleżnik.

J. Kukułka, *Historia współczesna stosunków międzynarodowych 1945–1994*, Warszawa 1994, s. 95–96.

A. Podaj dwie przyczyny wybuchu wojny w Korei.

- _____
- _____

B. Przeczytaj zdania z tabeli i zaznacz to, które jest fałszywe.

A. Wojnę rozpoczął atak sił Korei Północnej na Koreę Południową.	☐ F
B. Republika Koreańska zyskała poparcie Chin w swoim dążeniu do zjednoczenia.	☐ F
C. Umiędzynarodowienie konfliktu oznaczało, że w wojnę zaangażowały się także Stany Zjednoczone i ONZ.	☐ F

5. Scharakteryzuj politykę Stanów Zjednoczonych wobec państw europejskich po rozpadzie koalicji antyhitlerowskiej.

14. Powojenna Polska

1. Przyjrzyj się mapie i wykonaj polecenia.

A. Zaznacz na mapie:

1. Ziemie Odzyskane. Wpisz literę A we właściwy kwadrat na mapie;
2. Przedwojenne tereny Prus Wschodnich. Wpisz literę B we właściwy kwadrat na mapie.
3. Kresy Wschodnie. Wpisz literę C we właściwy kwadrat na mapie.

B. Wypełnij tabelę – wpisz w puste rubryki, do jakich państw należały podane tereny. Pamiętaj, że obszary te mogły należeć do więcej niż jednego państwa.

Tereny	Przynależność państwowa do 1939 r.	Przynależność państwowa po 1945 r.
Ziemie Odzyskane		
Prusy Wschodnie		
Kresy Wschodnie		

C. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe litery.

W wyniku II wojny światowej terytorium państwa polskiego uległo **1a.** _____. Polska utraciła tzw. **1b.** _____, a wraz z nimi tak ważne ośrodki kultury jak **1c.** _____. Natomiast w jej granicach znalazły się m.in. **1d.** _____ z tak ważnymi miastami jak **1e.** _____.

1a.

A. powiększeniu.

B. zmniejszeniu.

1b.

A. Kresy Wschodnie

B. Pomorze Gdańskie
i Zachodnie

C. Ziemie Odzyskane

1c.

A. Gdańsk i Koszalin.

B. Wilno i Lwów.

C. Wrocław i Szczecin.

1d.

A. Ziemie Odzyskane

B. Kresy Wschodnie

C. Wileńszczyzna

1e.

A. Szczecin i Wrocław.

B. Lwów i Stanisławów.

C. Wilno i Nowogródek.

2. Przyjrzyj się danym w tabeli i wykonaj zamieszczone pod nią polecenia.

Zmiany zaludnienia Polski w latach 1939–1950 (w mln)

Miesiąc / rok	Polacy	Żydzi	Niemcy	Inni (Ukraińcy i Białorusini)	Ogółem
VIII 1939	24,3	3,2	0,8	6,7	35,0
V 1945	17,8	0,1	3,6	0,7	22,2
XI 1950	24,4	0,2	0,2	0,2	25,0

1. Wyjaśnij, czym był spowodowany spadek liczby ludności ukraińskiej i białoruskiej między rokiem 1945 a 1950.

2. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Wzrost liczby ludności w Polsce w okresie 1945–1950 był spowodowany nie tylko przyrostem naturalnym, ale również

☐ **A.** emigracją.

☐ **B.** integracją.

☐ **C.** repatriacją.

3. Podaj dwie przyczyny strat materialnych, jakie poniosła Polska w okresie II wojny światowej.

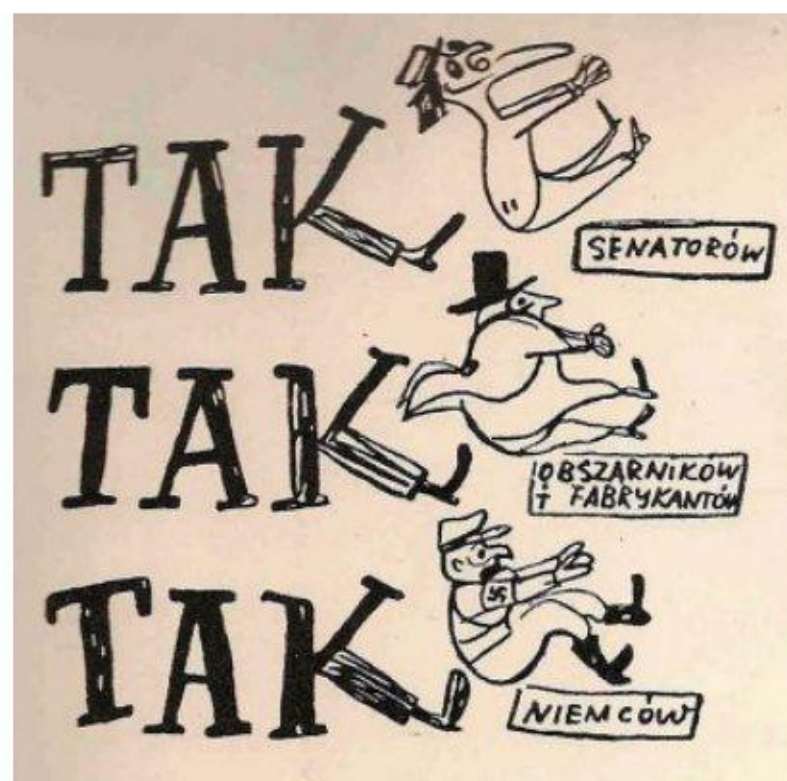
- _____
- _____

15. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce

1. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenia.

A. Napisz, jakie wydarzenie komentuje rysunek. W którym roku nastąpiło?

B. Wyjaśnij, co symbolizują poszczególne postacie przedstawione na ilustracji.

2. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe informacje.

W grudniu 1948 r. w wyniku połączenia _____

[nazwa partii] i _____ [nazwa partii] powstała _____ [nazwa partii].

Jej pierwszym sekretarzem został _____ [imię i nazwisko].

3. Przeczytaj fragment mowy obrończej generała Leopolda Okulickiego i wykonaj polecenia.

Proces ten ma charakter polityczny, chodzi o ukaranie za działalność skierowaną przeciwko Armii Czerwonej, działalność zagrażającą interesom Związku Radzieckiego [...]. Jednym słowem, chodzi o ukaranie polskiego podziemia. Temu nikt nie może zaprzeczyć, nie mogą być przytoczone przeciwko temu żadne dowody, że polskie podziemie nie walczyło z Niemcami w ciągu pięciu lat [...]. Oskarżenie o współpracę z Niemcami – jest gorsze niż [...] pozbawienie honoru.

M. Ney-Krwawicz, *Komendanci Armii Krajowej*, Warszawa 1992, s. 199.

A. Podaj, w jakich okolicznościach generał Okulicki wygłosił tę mowę.

B. Napisz, z jakim zarzutem kierowanym przez oskarżenie i dlaczego nie zgadzał się generał Okulicki.

4. Na podstawie danych z tabeli i wiedzy pozaźródłowej oceń, czy zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Wyniki wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.

Ugrupowanie	Mandaty	% głosów
Blok Demokratyczny (PPR, PPS, SL, SD)	394	80,1%
Polskie Stronnictwo Ludowe	28	10,3%
Stronnictwo Pracy	12	4,7%
Polskie Stronnictwo Ludowe „Nowe Wyzwolenie”	7	3,5%
inne	3	1,4%

Na podstawie: <http://teatrnn.pl/leksykon/artykuly/wybory-do-sejmu-ustawodawczego-z-19-stycznia-1947-roku/> [dostęp 19.01.2018]

A. Blok Demokratyczny tworzyły ugrupowania należące do zwolenników władzy komunistycznej w Polsce.	☐ P	☐ F
B. Największa partia opozycyjna wobec nowych polskich władz zdobyła tylko 7 mandatów w Sejmie.	☐ P	☐ F
C. Procent głosów uzyskanych przez ugrupowanie kierowane przez Stanisława Mikołajczyka nie odzwierciedla poparcia społecznego, jakim się ono cieszyło.	☐ P	☐ F

5. Omów okoliczności powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej.

16. Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną

1. Spośród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze, oraz to, które jest ostatnie. Zaznacz litery przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

I. Wydarzenie pierwsze ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E.

II. Wydarzenie ostatnie ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E.

A. Zakończenie II wojny światowej.

B. Uwięzienie prymasa Stefana Wyszyńskiego.

C. Rozwiązanie AK.

D. Aresztowanie rotmistrza Witolda Pileckiego.

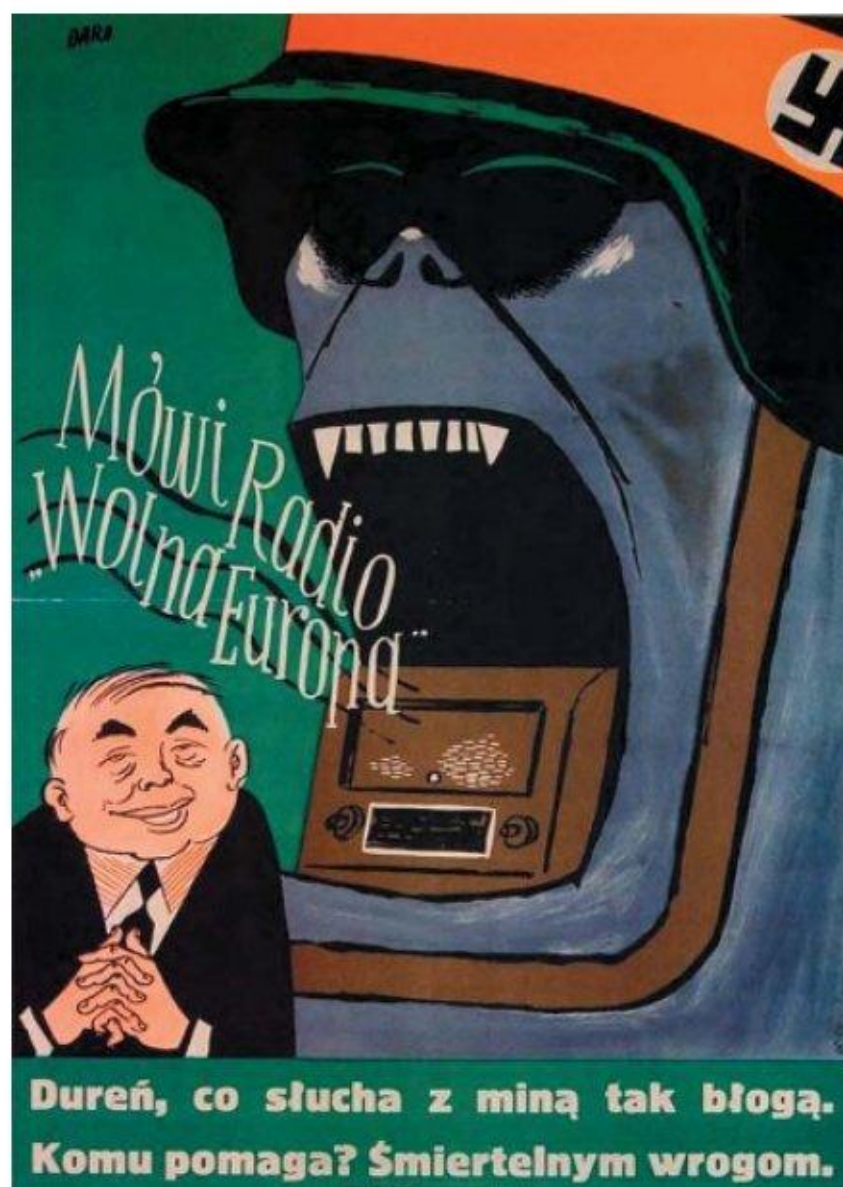
E. Aresztowanie Jana Rodowicza „Anody”.

2. Przyjrzyj się poniższemu plakatowi propagandowemu i wykonaj polecenia.

A. Wyjaśnij, czy autor plakatu reprezentował poglądy komunistycznych władz w Polsce czy polskich działaczy emigracyjnych.

B. Odwołując się do elementów graficznych ilustracji podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź z punktu A.

- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

3. Przeczytaj zdania z tabeli i zaznacz to, które jest fałszywe.

A. Mimo rozwiązania AK wielu jej żołnierzy nadal działało w podziemiu w ramach Zrzeszenia WIN.	☐ F
B. Celem oddziałów antykomunistycznego podziemia była walka u boku władz państwowych przeciwko obecności wojsk sowieckich w Polsce.	☐ F
C. Jedną z ofiar bezwzględnej walki władz komunistycznych z podziemiem niepodległościowym był rotmistrz Witold Pilecki.	☐ F

4. Wymień dwa polskie ośrodki kultury działające na emigracji.

- _____
- _____

5. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

W 1950 roku skonfiskowano wszystkie majątki kościelne z wyjątkiem samych kościołów i cmentarzy przykościelnych. Masowo aresztowano księży, szykano-
wała ich milicja. Przerwano prace nad organizacją programu katechizacji dzieci.
Ponieważ kardynał Stefan Wyszyński nie zaprzestawał sprzeciwów, w 1953 r.
został aresztowany, więziony kolejno w trzech prowincjonalnych klasztorach,
a później internowany w domu zakonnym w Komańczy w Bieszczadach.

N. Davies, *Boże igrzysko*, Kraków 2002, s. 1029.

Wyjaśnij, co stało się przyczyną aresztowania kardynała Stefana Wyszyńskiego przez władze państwowe.

6. Opisz nastroje społeczne panujące w powojennej Polsce.

17. Stalinizm w Polsce

1. Wyjaśnij, czym charakteryzował się stalinizm w Polsce.

2. Przeczytaj fragment Konstytucji PRL i wykonaj polecenia.

Art. 1.
1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej.
2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.
[...]
Art. 70.
1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościół i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.
[...]
Art. 71.
1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.

A. Podaj rok, w którym została uchwalona Konstytucja PRL.

B. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Konstytucja PRL gwarantowała władzę zwierzchnią wszystkich obywateli niezależnie od ich poglądów politycznych.	☐ P	☐ F
B. Określenie ustroju państwa jako „demokracji ludowej” teoretycznie gwarantowało władzę narodowi, ale w rzeczywistości władzę monopolizowała PZPR.	☐ P	☐ F
C. Władze komunistyczne w pełni respektowały zapisy artykułów 70 i 71 konstytucji.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

Cechą charakterystyczną planu 6-letniego były ciągłe korekty, zmiany jego założeń. Rok 1955 przyniósł zakończenie realizacji planu – efekty były negatywne: dochód wzrósł jedynie o 73% (założenia 112%), zatrudnienie o 56% (60%), produkcja rolna 13% (50%), płace wzrosły o 27% (40%). Jedynie w przemyśle produkcja wzrosła o 172% (158%). Ogólnie obniżył się poziom życia ludności, zmalało spożycie, niedoinwestowane rolnictwo przeżywało wielkie trudności, brakowało mieszkań.

P. Czerwiński, *Vademecum historia*, cz. 2, Kraków [bdw], s.144.

Uzupełnij zdania. Wpisz nazwy właściwych dziedzin gospodarki.

A. Gałąź gospodarki, w której przekroczono założenia planu 6-letniego to –

B. Najgorzej rozwijająca się dziedzina gospodarki w okresie planu 6-letniego, to –

C. Założenia planu 6-letniego zostały niemal w pełni zrealizowane w zakresie –

4. Przyjrzyj się ilustracji i uzupełnij poprawnie zdania. Wybierz właściwe uzupełnienia.

Plakat powstał z inicjatywy osób związanych

z ☐ A. PSL / ☐ B. PZPR. Propaguje on ideę

☐ A. kolektywizacji / ☐ B. industrializacji,

czyli ☐ A. tworzenia spółdzielni produkcyjnych

/ ☐ B. rozwoju miast i fabryk.

5. Opisz metody, jakie stosowały władze polskie w celu szerzenia indoktrynacji i propagandy w okresie stalinizmu.

18. Za żelazną kurtyną

1. Uzupełnij tabelę, wpisując w tabeli litery, oznaczające imiona i nazwiska przywódców ZSRS, za rządów których miały miejsce podane wydarzenia.

A. Józef Stalin

B. Nikita Chruszczow

C. Leonid Breżniew

Zbrojne stłumienie powstania na Węgrzech	_____
Interwencja wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	_____

2. Do przywódców Węgier i Czechosłowacji dopasuj hasła polityczne, które głosili, przed interwencją wojsk sowieckich w ich państwach.

Imre Nagy	Aleksander Dubček
_____	_____

A. Żądanie wycofania wojsk sowieckich z kraju.

B. Dążenie do ograniczenia cenzury i wprowadzenia wolności zrzeszania się.

C. Zapowiedź demokratyzacji systemu politycznego.

D. Wystąpienie państwa z Układu Warszawskiego.

3. Wyjaśnij, na czym polegała destalinizacja w ZSRS po 1953 r.

4. Przeczytaj tekst i zaznacz poprawne odpowiedzi.

26 IX 1968 r. przywódca ZSRR [...] sformułował tezę głoszącą, że ZSRR ma prawo podejmowania tego typu działań [interwencji zbrojnych.] w granicach swojej strefy wpływów dla zabezpieczania swych interesów.

A. Czubiński, W. Olszewski, *Historia powszechna 1939–1997*, Poznań 2003, s. 415.

Zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. Wymienioną w tekście tezę sformułował

☐ **A.** Nikita Chruszczow.

☐ **B.** Józef Stalin.

☐ **C.** Leonid Breżniew.

2. Z tezy tej wynikało prawo ZSRS do

☐ **A.** demokratyzowania ustroju w państwach bloku wschodniego.

☐ **B.** wsparcia gospodarczego państw bloku wschodniego.

☐ **C.** tzw. bratniej pomocy.

5. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej.

Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

A. Powstanie antysowieckie na Węgrzech - ____

B. Samospalenie Ryszarda Siwca - ____

C. Praska Wiosna - ____

D. Dwudniowe wystąpienia społeczne w NRD - ____

E. Śmierć Józefa Stalina - ____

6. Opisz zmiany społeczno-polityczne zachodzące w latach 1945–1953 w krajach podporządkowanych ZSRS.

Lekcja powtórzeniowa

1. Przeczytaj tekst i przyjrzyj się ilustracji, a następnie wykonaj polecenia.

Źródło A

ZSRR i Zachód rozpoczęły ze sobą wojnę propagandową. W lutym 1946 r. na sesji Rady Najwyższej ZSRR Stalin mówił o wyższości systemu radzieckiego nad rozdartym wewnątrz światem kapitalistycznym. [...] Na Zachodzie pierwszy wystąpił przeciw komunizmowi Churchill. W słynnej mowie [...] powiedział w marcu 1946 r. [...], [że] rozcięła kontynent żelazna kurtyna.

L. Podhorodecki, *Historia najnowsza. Świat i Polska 1939–1997/8*, Warszawa 1998, s. 155.

Źródło B

Napis: Żelazna kurtyna

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Oba źródła odnoszą się do tego samego problemu Europy, charakterystycznego dla czasów po II wojnie światowej.	☐ P	☐ F
B. Tekst podkreśla konieczność pomocy ekonomicznej dla państw europejskich, jaką oferują Stany Zjednoczone w ramach planu Marshalla.	☐ P	☐ F

2. Wskaż poprawny ciąg chronologiczny.

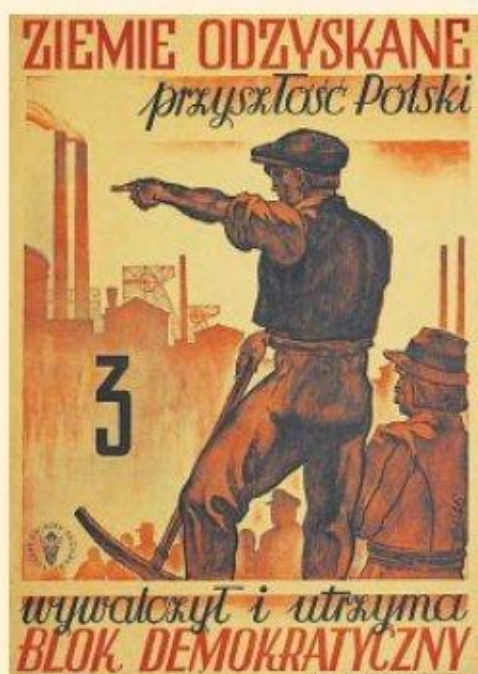
- A. uchwalenie Konstytucji PRL → wybory do Sejmu Ustawodawczego → powstanie PZPR → referendum ludowe → powstanie TRJN
- B. powstanie TRJN → referendum ludowe → wybory do Sejmu Ustawodawczego → powstanie PZPR → uchwalenie Konstytucji PRL
- C. referendum ludowe → uchwalenie Konstytucji PRL → powstanie TRJN → wybory do Sejmu Ustawodawczego → powstanie PZPR
- D. wybory do Sejmu Ustawodawczego → powstanie PZPR → uchwalenie Konstytucji PRL → powstanie TRJN → referendum ludowe
- E. powstanie PZPR → powstanie TRJN → referendum ludowe → uchwalenie Konstytucji PRL → wybory do Sejmu Ustawodawczego

3. Przyjrzyj się plakatom i wykonaj polecenia.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Oba plakaty odnoszą się do

- ☐ A. zmian granic Polski po II wojnie światowej.
- ☐ B. planu rozwoju gospodarczego Polski – tzw. planu 6-letniego.
- ☐ C. wysiedleń ludności niemieckiej.

2. Propaganda przedstawiała tzw. Ziemie Odzyskane jako

- ☐ A. tereny słabo rozwinięte gospodarczo.
- ☐ B. obszary stojące na dobrym poziomie rozwoju ekonomicznego.
- ☐ C. tereny, na których dominuje gospodarka kapitalistyczna.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

Bracia nasi,

zwracają się do Was rządy Ludowej Republiki Bułgarii, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Węgierskiej Republiki Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Odpowiadając na wezwanie o pomoc, z którym zwrócili się do nas wierni sprawie socjalizmu przywódcy i działacze państwowi [...], wydaliśmy naszym siłom zbrojnym polecenie udzielenia klasie robotniczej, całemu narodowi [...] niezbędnego poparcia dla obrony jego zdobyczy socjalistycznych, którym zagrażają coraz bardziej uporczywe ataki ze strony reakcji wewnętrznej i międzynarodowej.

Wiek XX w źródłach, op. cit., s. 349.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Interwencja sił zbrojnych, o których mowa w tekście nastąpiła

- ☐ A. na Węgrzech.
- ☐ B. w NRD.
- ☐ C. w Czechosłowacji.
- ☐ D. w Polsce.

2. Wydarzenia zmierzające do demokratyzacji ustroju w państwie, o których mowa w tekście, nazywano

- ☐ A. zimną wojną.
- ☐ B. Praską Wiosną.
- ☐ C. europejską jesienią.
- ☐ D. polską burzą.

19. Nowa mapa świata – dekolonizacja

1. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej.

Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Rok Afryki – ____ D. utworzenie Organizacji Jedności Afryki – ____
- B. zniesienie apartheidu w RPA – ____
- C. uzyskanie niepodległości przez Indie – ____ E. wybuch wojny algierskiej – ____

2. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenia.

Wskaż poprawne dokończenia zdania.

Autor rysunku

- ☐ A. propaguje ideę dekolonizacji.
- ☐ B. opowiada się za wolnością Indii.
- ☐ C. zwraca uwagę na problem wolności Indochin.
- ☐ D. popiera prawa narodów afrykańskich do wolności
- ☐ E. przyznaje krajom europejskim prawo do kontrolowania Afryki.
- ☐ F. popiera upadek systemu kolonialnego.

3. Przyjrzyj się mapie w podręczniku na stronie 132 i wykonaj polecenia.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Rokiem Afryki nazwano rok 1960 ze względu na to, że 17 państw wówczas uzyskało niepodległość.	☐ P	☐ F
B. W 1975 r. niepodległość uzyskały kolonie portugalskie.	☐ P	☐ F
C. W chwili zakończenia II wojny światowej w Afryce były tylko 4 niepodległe państwa.	☐ P	☐ F
D. Z dawnych kolonii francuskich najwcześniej niepodległość uzyskały Maroko i Tunezja.	☐ P	☐ F

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Po wojnie zmienił się układ sił na arenie międzynarodowej. Osłabła pozycja europejskich państw kolonialnych, wzrosło znaczenie ZSRR i USA. Blok radziecki podważał panowanie Europejczyków w koloniach, głosił hasła wolności ludów kolorowych, popierał propagandowo, ekonomicznie, a często i militarnie ruchy niepodległościowe, umacniał tam swoje wpływy. [...] Amerykanie nie mieli kolonii, poza Filipinami [...] i małymi wyspami na Pacyfiku. [...] Amerykanie uważali się za szermierzy wolności, dlatego też podważali niejednokrotnie politykę państw europejskich, usiłujących utrzymać kolonie. [...]

L. Podhorodecki, *Historia najnowsza. Świat i Polska 1939–1997/98*,
Warszawa 1998, s. 215–216.

A. Wypisz dwie wymienione w tekście przyczyny dekolonizacji po II wojnie światowej.

- _____
- _____

B. Napisz, czym kierował się Związek Sowiecki, a czym Stany Zjednoczone popierając ideę dekolonializmu.

ZSRS – _____

Stany Zjednoczone – _____

5. Opisz, na czym polegała polityka apartheidu w RPA.

20. Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie

1. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Pierwsza wojna arabsko-izraelska – ____
- B. Początek budowy muru bezpieczeństwa z Zachodnim Brzegiem Jordanu – ____
- C. Powstanie Organizacji Wyzwolenia Palestyny – ____
- D. Powstanie państwa Izrael – ____
- E. Umowa o autonomii Strefy Gazy i Zachodniego Brzegu Jordanu – ____

2. Wskaż poprawne dokończenia zdania.

Czynnikami wpływającymi na powstanie Izraela były

- ☐ A. ideologia syjonizmu.
- ☐ B. narodziny OWP.
- ☐ C. podział Palestyny przez ONZ na dwie części.
- ☐ D. zawarcie pokoju z Egiptem.
- ☐ E. zajęcie przez Izrael Strefy Gazy.
- ☐ F. wygaśnięcie brytyjskiego mandatu nad obszarem Palestyny.

3. Obejrzyj rysunek umieszczony na tzw. murze bezpieczeństwa i wykonaj polecenie.

Przeczytaj opis i wskaż poprawne dokończenia zdań.

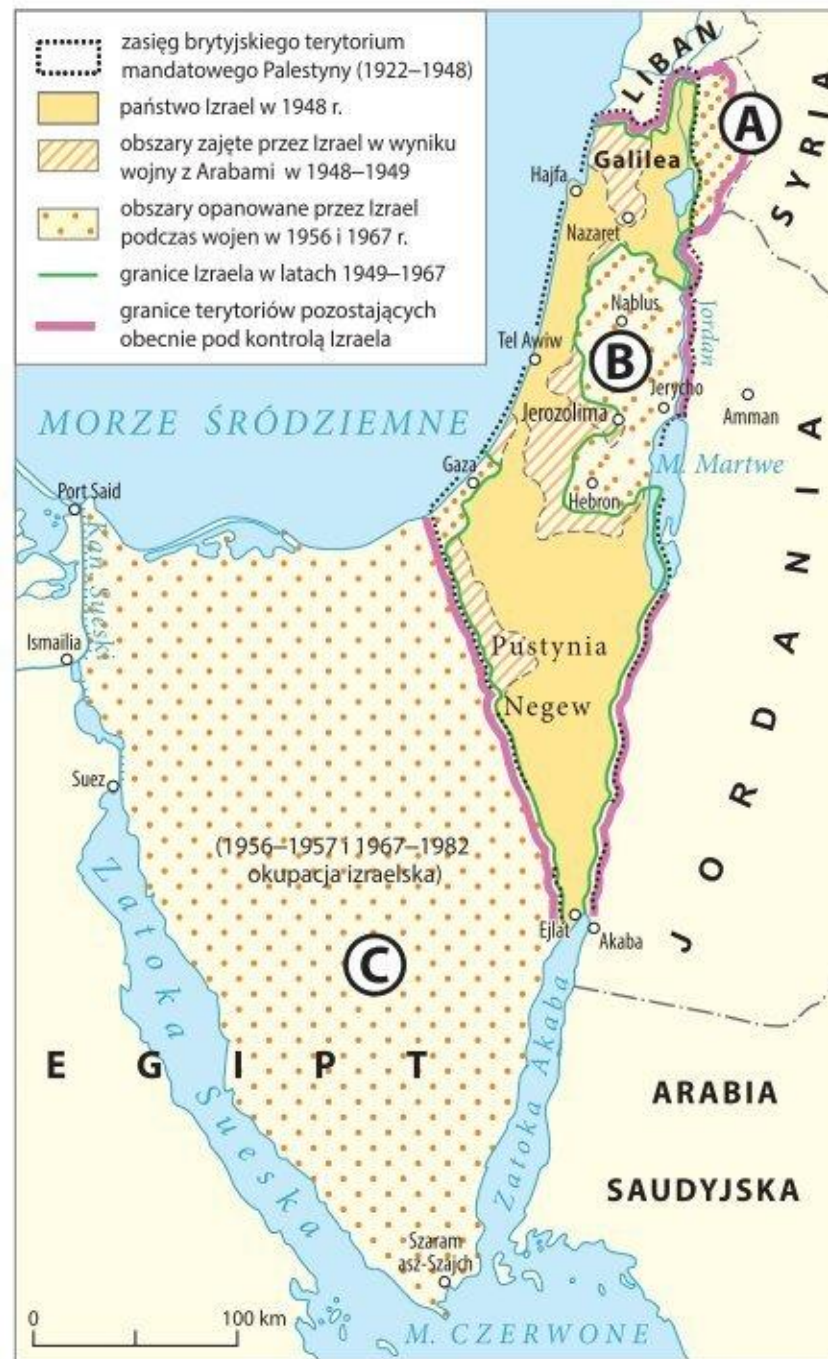
Przedstawiony mural świadczy o

- ☐ A. bezpieczeństwie na granicy Izraela z Zachodnim Brzegiem Jordanu.
- ☐ B. nadziei na pokojowe rozwiązanie konfliktu izraelsko-palestyńskiego.
- ☐ C. stałym konflikcie pomiędzy Palestyńczykami a Izraelczykami.

Biały gołąbek z gałązką oliwną w dziobie ubrany jest w kamizelkę kuloodporną z wyznaczonym na niej celem strzeleckim

4. Przyjrzyj się mapie i wykonaj polecenia.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

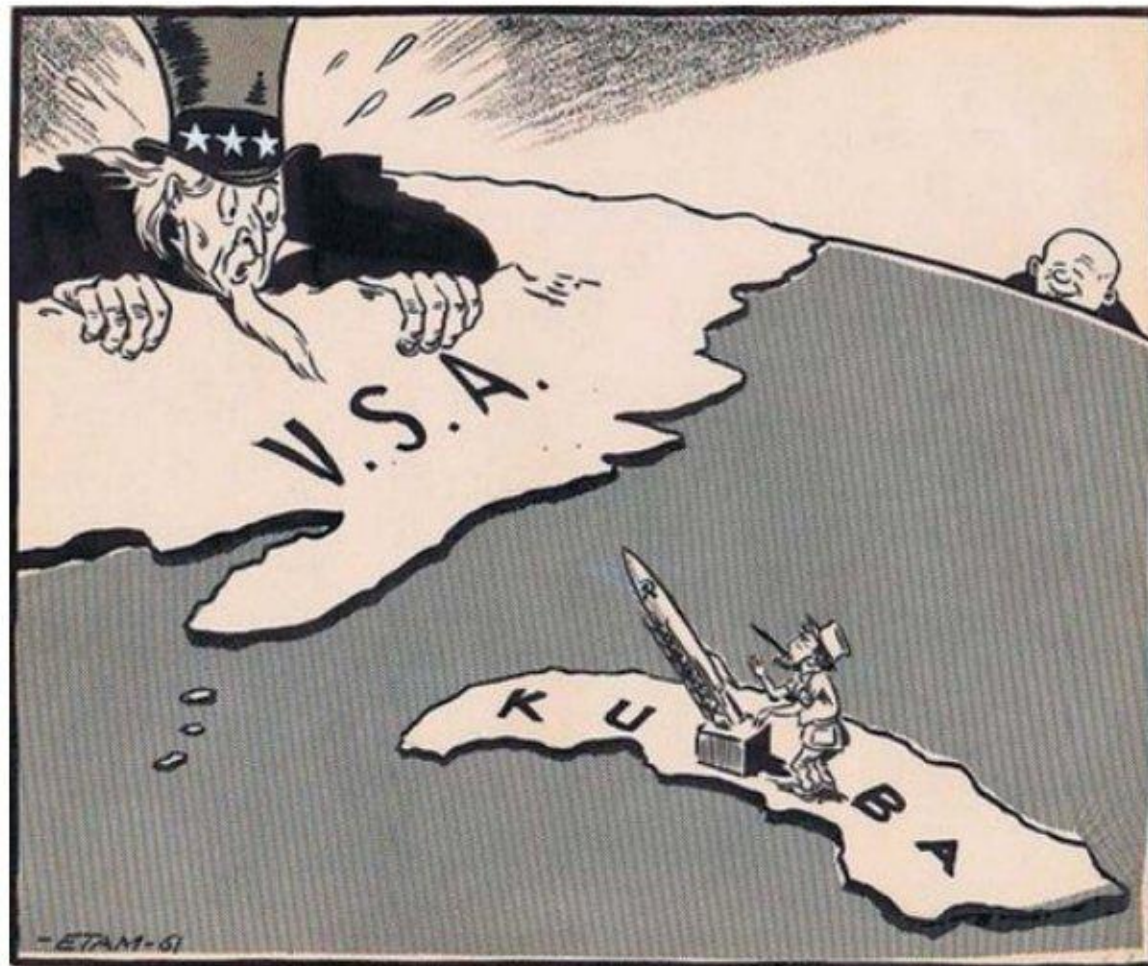
A. W wyniku wojen z arabskimi sąsiadami Izrael przyłączył do swojego terytorium kosztem Syrii obszar oznaczony na mapie literą A.	☐ P	☐ F
B. Skutkiem wojny arabsko-izraelskiej z lat 1948–1949 było zajęcie przez Izrael terytorium oznaczonego na mapie literą B.	☐ P	☐ F
C. Po zawarciu pokoju z Egiptem Izrael zwrócił mu terytorium oznaczone na mapie literą C.	☐ P	☐ F

5. Omów przyczyny sporu izraelsko-palestyńskiego od lat 60. XX wieku do czasów współczesnych.

21. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS

1. Wyjaśnij przyczyny budowy muru berlińskiego w 1961 r.

2. Przyjrzyj się poniższemu rysunkowi satyrycznemu i wykonaj polecenia.

1. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Powyższy rysunek odnosi się do

☐ A. budowy muru berlińskiego.

☐ C. wojny w Wietnamie.

☐ B. wyścigu o podbój Kosmosu.

☐ D. kryzysu kubańskiego.

2. Podaj jeden argument uzasadniający twoją odpowiedź w punkcie A i odnoszącą się do rysunku.

3. Zaznacz wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Informacje odnoszące się do konfliktu w Wietnamie to

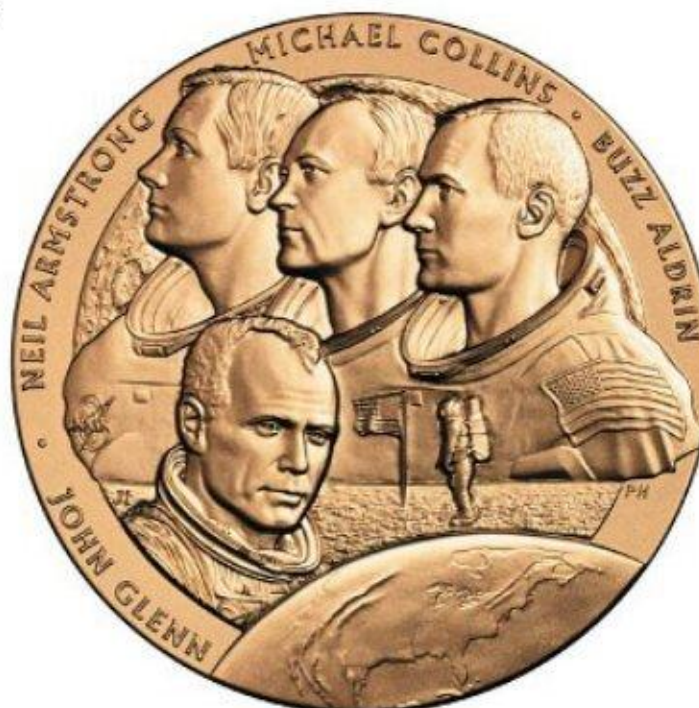
- ☐ A. objęcie władzy przez Fidela Castro.
- ☐ B. wyzwolenie kraju spod kolonialnej dominacji Francji.
- ☐ C. zainstalowanie rakiet z bronią jądrową.
- ☐ D. podział kraju na dwa państwa.
- ☐ E. rozwój komunistycznej partyzantki.
- ☐ F. odprężenie polityczne między Wschodem a Zachodem.
- ☐ G. obszar rywalizacji zimnowojennej.

4. Przyjrzyj się zdjęciom monet okolicznościowych i wykonaj polecenia.

1.

2.

1. Napisz, do jakich wydarzeń nawiązują poszczególne monety.

Moneta 1. – _____

Moneta 2. – _____

2. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Obie monety świadczą o

- ☐ A. współpracy amerykańsko-sowieckiej w budowie stacji kosmicznej „MIR”.
- ☐ B. rywalizacji sowiecko-amerykańskiej w dążeniu do podboju Kosmosu.
- ☐ C. wspólnej sowiecko-amerykańskiej misji Sojuz-Apollo.

5. Napisz, dlaczego na przełomie lat 50. i 60. XX wieku doszło do zaostrzenia stosunków amerykańsko-sowieckich.

22. Daleki Wschód – Chiny i Japonia

1. Opisz działania, jakie podjęto w Chinach w ramach realizacji ideologii maoizmu. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

2. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

Poprzedzony wielką kampanią propagandową, zainicjowany został Wielki Skok [...]. Jego rezultatem miał być wiekuisty dobrobyt. Kampania całkowicie zdeorganizowała gospodarkę. Miliony ludzi wzięły się za rzeczy, o których nie miały zielonego pojęcia. Metodami znanymi starożytnym Egipcjanom kopano kanały i budowano drogi, w dymarkach godnych epoki żelaza wytapiano surówkę, a z braku środków ochrony roślin – ręcznie zbierano insekty i szkodniki. Do końca 1959 r. całość gospodarki została dokładnie rozmontowana, a plony spadły poniżej absolutnego minimum. Nastąpił dramatyczny kryzys lat 1960–1962. Produkcja żywności legła w ruinie, a setki tysięcy ludzi zmarło z głodu.

A. Czubiński, W. Olszewski, *Historia powszechna 1939–1997*, Poznań 2003, s. 349.

A. Podkreśl poprawne uzupełnienia zdań.

Autor tekstu ocenia politykę Wielkiego Skoku w sposób **pozytywny** / **negatywny**. Wpływ na taką ocenę mają wykorzystywane **nowoczesne** / **prymitywne** narzędzia i środki produkcji. Do roku 1959 Chiny odnotowały znaczny **wzrost** / **spadek** produkcji rolnej, co **poprawiło** / **pogorszyło** sposób życia większości mieszkańców państwa. W efekcie tych zmian Chiny przeżywały **kryzys** / **rozwój**, który doprowadził do krótkotrwałego **wzrostu** / **spadku** demograficznego.

3. Przyjrzyj się plakatowi propagandowemu i wykonaj polecenia.

1. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Powyższy plakat nawiązuje do

- ☐ **A.** polityki wielkiego skoku.
☐ **B.** powstania Chińskiej Republiki Ludowej.
☐ **C.** rewolucji kulturalnej.

2. Podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź w punkcie 1., odnoszące się również do rysunku.

- _____
- _____
- _____
- _____

4. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdań.

Protestujący w 1989 r. na placu Tiananmen w Pekinie domagali się

- ☐ **A.** zerwania stosunków politycznych z ZSRS.
☐ **B.** rozpoczęcia reform politycznych.
☐ **C.** przyłączenia Tajwanu do Chin.
☐ **D.** otworzenia państwa na zagraniczne inwestycje.
☐ **E.** demokratyzacji systemu politycznego.

5. Opisz zmiany polityczne, które nastąpiły w Japonii po zakończeniu II wojny światowej. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

23. Proces integracji europejskiej

1. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Powstanie EWG – _____
- B. Zawarcie układu w Schengen – _____
- C. Powstanie Unii Europejskiej – _____
- D. Powstanie EWWiS – _____
- E. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej – _____

2. Podaj nazwy opisanych instytucji Unii Europejskiej.

A. Jest naczelnym organem decyzyjnym UE, w skład którego wchodzi: przewodniczący oraz głowy państw lub szefowie rządów państw członkowskich.

B. Instytucja uprawniona do kontrolowania organu wykonawczego UE, uczestniczy w uchwalaniu budżetu UE oraz stanowieniu prawa unijnego. Jest jedynym organem pochodzącym z wyborów powszechnych.

C. Instytucja, która reprezentuje całą UE, odpowiada za wykonywanie decyzji Parlamentu i Rady. W jej skład wchodzi komisarze odpowiedzialni za poszczególne dziedziny polityki i gospodarki.

3. Opisz, jakie były cele działania Wspólnot Europejskich przed przekształceniem ich w Unię Europejską.

4. Przyjrzyj się mapie, skorzystaj z wiedzy pozaźródłowej i wykonaj polecenie.

Uzupełnij luki w tekście poprawnymi informacjami.

1. Literą ____ oznaczono państwo, w którego stolicy podpisano traktat powołujący do życia Europejską Wspólnotę Węgla i Stali.
2. W czasie pierwszego rozszerzenia Wspólnot Europejskich włączono w ich struktury państwo oznaczone literą ____.
3. Państwo oznaczone literą ____ w 1981 r. przystąpiło do Wspólnot Europejskich.
4. W 2004 r. do Unii Europejskiej przystąpiło 10 państw. Oprócz Polski w struktury UE włączono także trzech jej sąsiadów oznaczonych literami ____.

24. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku

1. Dobierz do pojęć odpowiednie definicje. Wpisz obok każdego pojęcia literę przyporządkowaną właściwej definicji.

- I. Społeczeństwo konsumpcyjne – ____
- II. Społeczeństwo tradycyjne – ____
- III. Społeczeństwo informacyjne – ____
- A. społeczeństwo niechętnie zmianom wzorców kultury, modelu rodziny czy dążeniom do emancypacji kobiet.
- B. społeczeństwo, w którym ze względu na rozwój internetu i łatwość dostępu do sieci komputerowej rozwijają się możliwości komunikacyjne oraz globalizuje się życie społeczne i kulturalne.
- C. społeczeństwo, którego cechą charakterystyczną jest przewaga zatrudnienia ludzi w przemyśle.
- D. społeczeństwo, w którym ze względu na poprawienie się jakości życia poszerza się zbiór dóbr uważanych za niezbędne.

2. Wskaż wszystkie poprawne odpowiedzi.

Które decyzje dotyczące działalności Kościoła katolickiego zapadły podczas Soboru Watykańskiego II?

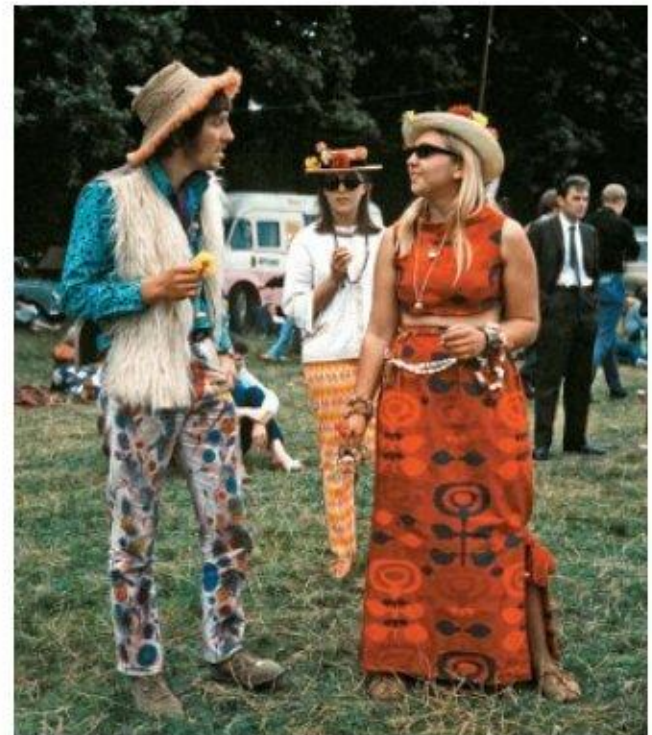
- ☐ A. Używanie języków narodowych w liturgii.
- ☐ B. Wzrost udziału duchownych w życiu Kościoła.
- ☐ C. Włączenie Kościoła katolickiego się w ruch ekumeniczny.
- ☐ D. Pozostawienie łaciny jako języka odprawiania mszy.
- ☐ E. Początek pielgrzymek papieskich w różnych państwach świata.

3. Opisz zmiany, do których doszło w życiu społeczeństw po wprowadzeniu modelu państwa opiekuńczego.

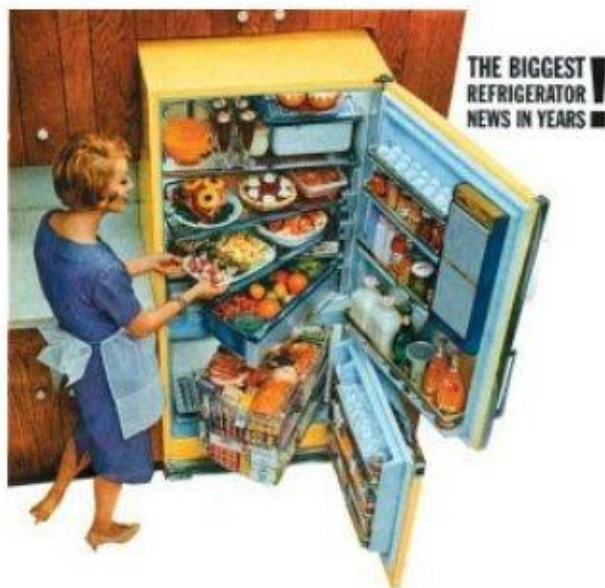
4. Przyjrzyj się zamieszczonemu zdjęciu i wykonaj polecenie.

Podkreśl właściwe informacje, tak aby zdania były poprawne.

Na zdjęciu przedstawiono przedstawicieli kultury **hipisów / punków**. Subkultura ta powstała w latach **50. / 60.** XX w. Jej zwolennicy głosili **pacyfizm / globalizm** i dlatego protestowali przeciwko **wojnie w Iraku / wojnie w Wietnamie**. Oprócz tego propagowali **równość kobiet i mężczyzn / dominację kobiet** w życiu rodzinnym.

5. Przyjrzyj się plakatom reklamowym z lat 50. i 60. XX wieku i wykonaj polecenie.

Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Prezentowane plakaty

- ☐ A. reklamują produkty poprawiające jakość życia.
- ☐ B. świadczą o wzroście zamożności społeczeństw zachodnich w latach 50. i 60. XX w.
- ☐ C. odnoszą się do powstania społeczeństwa informacyjnego.
- ☐ D. propagują ruch hipisowski.
- ☐ E. Świadczą o kształtowaniu się społeczeństwa konsumpcyjnego.

6. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Gatunek rockowy w muzyce został upowszechniony w latach 60. XX wieku przez

☐ A. Elvisa Presleya.	☐ C. The Beatles.
☐ B. Roxette.	☐ D. Modern Talking.

Lekcja powtórzeniowa

1. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenie.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Rysunek nawiązuje do

- ☐ A. uzyskania niepodległości przez Indie.
- ☐ B. walki z apartheidem.
- ☐ C. dekolonizacji Afryki.
- ☐ D. walki o niepodległość Indochin.

2. W wyniku procesu przedstawionego na rysunku utworzono

- ☐ A. niepodległe państwo wietnamskie.
- ☐ B. niepodległe Indie i Pakistan.
- ☐ C. Organizację Narodów Zjednoczonych.
- ☐ D. Organizację Jedności Afryki.

2. Przyjrzyj się znaczкови pocztowemu i wykonaj polecenia.

Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Powyższy znaczek

- ☐ A. odnosi się do powstania Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.
- ☐ B. propaguje ideę integracji europejskiej.
- ☐ C. upamiętnia powstanie EWG i Euratomu.
- ☐ D. został wydany z okazji utworzenia Unii Europejskiej.
- ☐ E. upamiętnia wprowadzenie do powszechnego obiegu waluty EURO.
- ☐ F. upamiętnia przyjęcie Polski do Unii Europejskiej.

Napis na znaczku:
Together since 1957 – razem od 1957

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

Panie Premierze,
podpisanie Deklaracji Zasad oznacza zapoczątkowanie nowej ery w historii Bliskiego Wschodu. Wierząc w to głęboko, pragnę potwierdzić następujące zobowiązania Organizacji Wyzwolenia Palestyny:
OWP uznaje prawo państwa Izrael do istnienia w pokoju i bezpieczeństwie. [...] OWP włącza się do procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie oraz do pokojowego uregulowania konfliktu między stronami [...].
Z poważaniem [...]
Przewodniczący Organizacji Wyzwolenia Palestyny

A. Patek, Z. Zblewski, *Polska i świat w latach 1918–1993. Teksty źródłowe, komentarze i zagadnienia do historii w szkole średniej*, Kraków 1998, s. 311–312.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Przewodniczącym OWP był

☐ A. Fidel Castro.	☐ C. Willem de Klerk.
☐ B. Mahatma Gandhi.	☐ D. Jasir Arafat.

2. Premierem, do którego został skierowany list, był

☐ A. Icchak Rabin.	☐ C. David Ben Gurion
☐ B. Nelson Mandela.	☐ D. Robert Schuman.

3. W wyniku porozumienia, o którym mowa w tekście

☐ A. zgodzono się na rozpoczęcie procesu tworzenia autonomii na Zachodnim Brzegu Jordanu i w Strefie Gazy
☐ B. utworzono niepodległe państwo Izrael.
☐ C. uregulowano granicę między Izraelem a Egiptem.
☐ D. utworzono niepodległe państwo palestyńskie.

4. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Polityka Mao Zedonga, która miała doprowadzić do szybkiego uprzemysłowienia Chin, została nazwana wielkim skokiem.	☐ P	☐ F
B. Pierwszym człowiekiem w Kosmosie był amerykański astronauta Neil Armstrong, który wylądował na Księżycu.	☐ P	☐ F
C. W 1961 r. wielki kryzys w stosunkach amerykańsko-sowieckich był przyczyną wybudowania muru berlińskiego.	☐ P	☐ F

25. Stalinowska odwilż i mała stabilizacja

1. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdań.

Przejawem destalinizacji w Polsce było

- ☐ A. utworzenie Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej.
- ☐ B. ogłoszenie amnestii dla więźniów politycznych.
- ☐ C. ograniczenie inwigilacji obywateli.
- ☐ D. pacyfikowanie robotniczych protestów w Poznaniu.
- ☐ E. zmniejszenie terroru.
- ☐ F. złagodzenie cenzury.

2. Przeczytaj przemówienie premiera Józefa Cyrankiewicza na temat wydarzeń poznańskich z 29 VI 1956 r. i wykonaj polecenie.

Na Poznaniu skupiła się cała uwaga ośrodków imperialistycznych [...]. Zamierzenia wicherzycieli spaliły na panewce w momencie, gdy zostało to rozeznane przez olbrzymią większość klasy robotniczej, która odcięła się i odstąpiła od następnej fazy demonstracji, od ponurych popisów agentów i prowokatorów, występujących z bronią w ręku i atakujących gmachy publiczne. [...] Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie [...].

Wiek XX w źródłach, op. cit., s. 398.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Oskarżenia Józefa Cyrankiewicza są zasadne, gdyż wydarzenia poznańskie zostały zainspirowane przez agentów obcych państw.	☐ P	☐ F
B. Zarzut dotyczący atakowania przez manifestujących gmachów publicznych jest słuszny, ponieważ robotnicy wdarli się do urzędów w Poznaniu.	☐ P	☐ F
C. Ostatnie zdanie tekstu jest przejawem odwilży politycznej i procesów destalinizacji zachodzących w Polsce.	☐ P	☐ F

3. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

W październiku 1956 r. nowym I sekretarzem KC PZPR został

☐ A. Bolesław Bierut.

☐ C. Edward Ochab.

☐ B. Władysław Gomułka.

☐ D. Tadeusz Różewicz.

4. Opisz zmiany, które nastąpiły w Polsce w wyniku odwilży popaździernikowej.

5. Wskaż te urządzenia, które stały się dostępne dla mieszkańców Polski w okresie „małej stabilizacji”.

☐ A

☐ B

☐ C

☐ D

☐ E

☐ F

6. Wyjaśnij, na czym polegała tzw. mała stabilizacja w polskiej polityce i gospodarce.

26. Konflikt państwa z Kościołem

1. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Przejawami łagodzenia represyjnej polityki państwa w stosunku do Kościoła katolickiego na początku rządów Władysława Gomułki były

- ☐ A. zdejmowanie krzyży ze ścian w szkolnych salach lekcyjnych.
- ☐ B. likwidowanie szkół kościelnych.
- ☐ C. uwolnienie kardynała Stefana Wyszyńskiego.
- ☐ D. przywrócenie nauczania religii do szkół.
- ☐ E. powoływanie kleryków do służby wojskowej.
- ☐ F. zwolnienie z więzienia duchownych aresztowanych w okresie stalinizmu.

2. Przyjrzyj się ilustracjom i wykonaj polecenia.

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Znaczek pocztowy został wydany

- ☐ A. przez władze PRL.
- ☐ B. z inicjatywy polskich środowisk emigracyjnych w Stanach Zjednoczonych.
- ☐ C. przez Kościół katolicki.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Znaczek i moneta odnoszą się do wydarzeń, które nastąpiły w tym samym roku.	☐ P	☐ F
B. Symbolika monety nawiązuje do początków państwowości polskiej.	☐ P	☐ F
C. Na znaczku orzeł ma koronę, ponieważ w roku wydania znaczka Polska była monarchią.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

List Komitetu Centralnego PZPR do wszystkich organizacji partyjnych PZPR do użytku wewnętrznego – 1966, marzec Warszawa.

Linia polityczna, którą reakcyjna grupa episkopatu chciałaby narzucić naszemu narodowi, pozostaje w zasadniczej sprzeczności z doświadczeniami historycznymi narodu, z poglądami ogromnej jego większości. Naród polski zdaje sobie sprawę z tego, że zarówno wszystko co zostało w Polsce zbudowane, wszystko co przekształciło ją w kraj nowoczesny, na czym opierają się perspektywy dalszego rozwoju naszej gospodarki i kultury narodu, jak i nietykalność granic i bezpieczeństwo Polski – są nierozłącznie związane z socjalizmem, sojuszem z sąsiednimi państwami socjalistycznymi, z przynależnością do obozu socjalistycznego. Polska we współczesnym świecie może istnieć i rozwijać się tylko jako państwo socjalistyczne.

Kardynał Wyszyński i wtórujący mu najbardziej reakcyjni i zaciętrzewieni biskupi próżno liczą na to, że społeczeństwo dlatego, że jest w większości związane z religijną tradycją katolicką, da się nawrócić na reakcyjną wiarę polityczną i związać z kapitalistycznym Zachodem.

Wokół Orędzia. Kardynał Bolesław Kominek. Prekursor pojednania polsko-niemieckiego, red. W. Kucharskiego, G. Straucholda, Wrocław 2009, s. 196.

- A. Napisz, o co działacze PZPR oskarżali przedstawicieli Kościoła katolickiego.

- B. Wyjaśnij, jakie wydarzenie stało się powodem tak ostrej reakcji władz polskich w stosunku do Kościoła katolickiego.

27. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970

1. Uzupełnij schemat. Wpisz w luki litery przyporządkowane właściwym wydarzeniom, tak by powstał poprawny ciąg przyczynowo-skutkowy.

A. zakaz dalszego wystawiania sztuki *Dziady* w Teatrze Narodowym

B. organizowanie wieców poparcia dla Gomułki, na których krytykowano studentów i inteligentów

C. wybuch solidarnościowych protestów studenckich w całej Polsce

_____ → rozpędzenie wiecu studentów UW przez milicję i ORMO → _____ → _____

2. Przyjrzyj się poniższym zdjęciom i wykonaj polecenia.

A. Wpisz numer zdjęcia, które oddaje nastroje studenckie związane z wydarzeniami Marca 1968 r. _____

B. Wyjaśnij, z jakimi postawami społeczeństwa są związane pozostałe dwa zdjęcia. Kto wspierał te środowiska?

3. Porównaj metody, jakimi władze zwalczały bunt społeczny z lat 1968 i 1970.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.**Tadek Firma Solo – *Ballada Grudniowa* (fragment)**

15 grudnia roku pamiętnego
 Poszli ulicami, miasta portowego
 Robotnik stoczniowy, z dokerem pod rękę
 Nie wiedząc, że własną krwią piszą piosenkę
 Bo przecież ich ojciec, pięściami ze stali
 Do przepaści dziejów, stracił Kapitalizm
 I swymi rękami, zbierał gruz Warszawy
 Dla partii, dla chleba, robotniczej sprawy
 Szli tylko przypomnieć, tym co zapomnieli
 Że nim w tłuszczyk obrośli, w ręku kilof mieli
 Lecz gdy zawołali, chleba daj nam Polsko!
 Przysłała im władza Milicje i Wojsko
 Zaciśnięte ręce, wzniesli ponad głowy
 Stoczniovec i doker, żądali rozmowy
 Zamiast odpowiedzi, do tłumu się strzela
 Umiera stoczniovec, na rękach Dokera
 Gdy krew się polała, serca się wzburzyły
 I swoim płomieniem, dom partii spaliły

http://www.tekstowo.pl/piosenka,tadek_firma_solo,ballada_grudniowa.html
 (dostęp 27. 01. 2018r.)

A. Napisz, do jakich wydarzeń odnosi się tekst. Podaj rok tych wydarzeń.

B. Podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź z punktu A.

•

•

5. Uzupełnij tabelę. Wpisz we właściwe miejsca litery, którymi oznaczono hasła związane z buntami społecznymi w marcu 1968 r. i grudniu 1970 r.

Wydarzenia Marca 1968	Wydarzenia Grudnia 1970

- A.** podwyżka cen żywności
- B.** zakaz druku dzieł literatów protestujących przeciw zakazowi wystawiania „Dziadów”
- C.** nasilenie kampanii antyinteligenckiej
- D.** krwawe tłumienie protestów robotniczych
- E.** wybór na stanowisko I sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka
- F.** strajki studenckie w obronie kolegów wydalonych z Uniwersytetu Warszawskiego
- G.** strajki na Wybrzeżu

28. PRL pod rządami Edwarda Gierka

1. Przyjrzyj się ilustracji i wykonaj polecenie.

Wskaż wszystkie poprawne zakończenia zdania.

Powyższy bon towarowy

- ☐ A. był wydawany przez bank PEKAO.
- ☐ B. był środkiem płatniczym w sklepach Społem.
- ☐ C. pozwalał na zakup towarów w sklepach PEWEX.
- ☐ D. był zagraniczną walutą zakazaną w PRL.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Po reformie administracyjnej z 1975 r. w Polsce zwiększyła się liczba województw do 49.	☐ P	☐ F
B. Zmiana Konstytucji PRL w 1976 r. wprowadzała zapis o przewodniej roli partii.	☐ P	☐ F
C. Polskie społeczeństwo z zadowoleniem przyjęło zmiany w Konstytucji PRL, gdyż wzmacniały one rolę ZSRS w stosunkach z Polską.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj fragment *Ballady o szosie E7* autorstwa Jana Krzysztofa Kelusa i wykonaj polecenia.

Czerwony Radom pamiętam siny
Jak zbite pałką ludzkie plecy
Szosę E7 na dworcach gliny
Jakieś pieniądze jakieś adresy

Strach w ludzkich oczach upokorzenie
W spotniałych palcach świstki wyroków
Pamięć odbitą na ścieżkach zdrowia
Listy z więzienia lekarz adwokat

http://www.tekstowo.pl/piosenka,jan_krzysztof_kelus,ballada_o_szosie_e7.html
(dostęp 28.01.2018 r.)

1. Napisz, do jakich wydarzeń odwołuje się autor tekstu. Podaj rok tych wydarzeń.

2. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Wymienione w tekście ścieżki zdrowia były

- ☐ A. formą pomocy udzielanej protestującym pobitym przez ZOMO.
- ☐ B. ćwiczeniami, jakie przechodzili członkowie ZOMO.
- ☐ C. formą represji stosowaną wobec protestujących.
- ☐ D. nazwą kolejek ludzi oczekujących pod sklepami na dostawy towaru.

4. Wskaż poprawne zakończenie zdania.

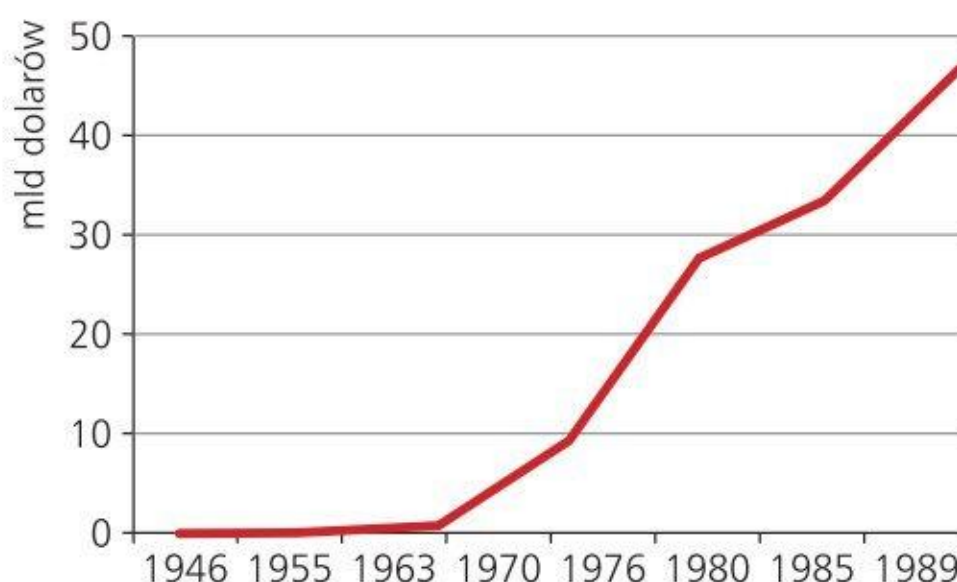
Przedstawiony znaczek pocztowy został wydany z okazji

- ☐ A. licznych sukcesów polskich sportowców na igrzyskach olimpijskich.
- ☐ B. rozwoju przemysłu lotniczego w Polsce.
- ☐ C. lotu pierwszego Polaka w Kosmos.
- ☐ D. wizyty prezydenta Stanów Zjednoczonych w Polsce.

5. Przeanalizuj dane statystyczne i wykonaj polecenia.

A. Napisz, na jakie lata przypada gwałtowny wzrost zadłużenia zagranicznego Polski.

B. Podaj przyczyny wzrostu zadłużenia zagranicznego w I połowie lat 70. XX w.

6. Opisz sukcesy polskiej gospodarki w pierwszym okresie rządów Edwarda Gierka.

29. Narodziny opozycji politycznej

1. Uzupełnij tabelę. Wpisz w puste rubryki litery, którymi oznaczono dane dotyczące opozycji antykomunistycznej z lat 70. XX w. w Polsce.

Nazwa ugrupowania	Rok	Czołowi działacze	Krótką charakterystyka organizacji
			organizacja społeczna
			związek zawodowy
	1979	Leszek Moczulski	

A. Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża

B. Antoni Macierewicz

C. Anna Walentynowicz

D. Lech Wałęsa

E. Komitet Obrony Robotników

F. Konfederacja Polski Niepodległej

G. partia polityczna

H. Adam Michnik

I. 1976

J. 1978

2. Przeczytaj deklarację założycielską WZZ Wybrzeża z 29 kwietnia 1978 r. i wykonaj polecenie.

Szeroka demokratyzacja jest dzisiaj absolutną koniecznością. Społeczeństwo musi wywalczyć sobie prawo do demokratycznego kierowania swoim państwem. Wszystkie jego warstwy muszą zdobyć możliwość samoorganizacji oraz tworzenia instytucji społecznych rzetelnie realizujących ich prawa. [...] Dziś [...] powołujemy Komitet Założycielski Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Celem Wolnych Związków Zawodowych jest organizacja obrony interesów ekonomicznych, prawnych i humanitarnych pracowników. Wolne Związki Zawodowe deklarują swą pomoc i opiekę wszystkim pracownikom bez różnicy przekonań czy kwalifikacji.

S. Cenckiewicz, *Agent – związkowiec*, [w:] „Biuletyn IPN”, 4/2008, s. 22–23.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Powstanie WZZ uzasadniono koniecznością stworzenia niezależnych od władz organizacji pracowniczych.	☐ P	☐ F
B. WZZ deklarują tylko obronę interesów ekonomicznych pracowników.	☐ P	☐ F
C. Działacze WZZ obiecali swą pomoc pracownikom, którzy posiadają właściwe kwalifikacje zawodowe.	☐ P	☐ F

3. Wskaż dokończenia zdania.

Utworzenie przez opozycję antykomunistyczną niezależnego ruchu wydawniczego miało na celu

- ☐ **A.** wprowadzenie cenzury.
- ☐ **B.** obalenie monopolu informacyjnego władz.
- ☐ **C.** zapoznanie społeczeństwa z literaturą zakazaną przez władze.
- ☐ **D.** rozwijanie działań propagandowych PZPR.

4. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki właściwe informacje.

16 października roku _____ pierwszy raz Polak _____
 _____ [imię i nazwisko] został wybrany na papieża. Jako głowa Kościoła katolickiego przyjął imię _____. W roku _____
 odbył on swoją pierwszą pielgrzymkę do ojczyzny.

5. Scharakteryzuj cele i sposoby działania KOR-u.

30. Rewolucja Solidarności 1980–1981

1. Przyjrzyj się zamieszczonemu plakatowi i wykonaj polecenie.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

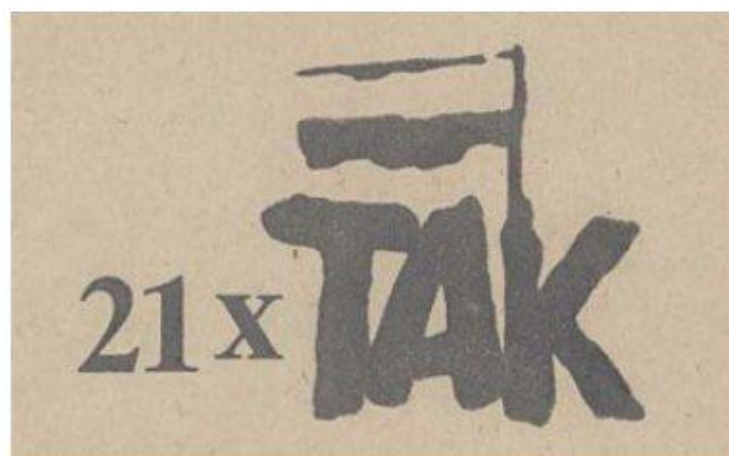
1. Plakat powstał w czasie

- ☐ A. pielgrzymki Jana Pawła II do Polski.
- ☐ B. strajków w sierpniu 1980 r. na Wybrzeżu.

☐ C. protestów robotniczych w Radomiu, Ursusie i Płocku.

2. Tematyka plakatu nawiązuje do

- ☐ A. liczby osób protestujących w Stoczni Gdańskiej.
- ☐ B. podwyżki w wysokości 21 złotych, której domagali się strajkujący robotnicy.
- ☐ C. liczby postulatów sformułowanych przez MKS.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Na czele Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Gdańsku stała Anna Walentynowicz.	☐ P	☐ F
B. Tzw. porozumienia sierpniowe zostały podpisane nie tylko w Gdańsku, lecz także w Szczecinie oraz Jastrzębiu.	☐ P	☐ F
C. W wyniku porozumień sierpniowych powołano do życia NSZZ „Solidarność”.	☐ P	☐ F
D. Pierwszym przewodniczącym Solidarności został Lech Wałęsa.	☐ P	☐ F

3. Przyjrzyj się zamieszczonym kartkom żywnościowym i wykonaj polecenia.

Mięso 900 g 1987-10	Mięso 800 g 1987-10	Mięso 800 g 1987-10	Mięso 300 g 1987-10
M-I-D			
Mięso 200 g 1987-10	Rozwra 7 1987-10	Wyr. czek. 200 g 1987-10	Wol. Ciel. z kością 300 g 1987-10
			Wol. Ciel. z kością 700 g 1987-10

Mąka 1000 g XI 82	Cukierki 250 g XI 82	Cukier 500 g XI 82	Cukier 1500 g XI 82	Papierosy 6 pacz. XI 82
P. zbożowe 1000 g XI 82	W. Z. Nr P-3 nazwisko i imię adres: gmina-miasto-dzielnica			Papierosy 6 pacz. XI 82
Proszek 200 g XI 82				Alkohol 1 but. XI 82
Proszek 100 g XI 82	R-Pili 10 XI 82	Tłuszcze 375 g XI 82	Czekolada 100 g XI 82	R-Pili 20 XI 82

Wypisz cztery produkty spożywcze, które można było kupić tylko na kartki.

1. _____

3. _____

2. _____

4. _____

4. Przeczytaj tekst i wykonaj związane z nim polecenia.

Zaczynem letniej fali strajków w 1980 r. stała się drobna w zasadzie sprawa podwyżki cen mięsa i jego przetworów [...]. W całym kraju rozpoczęły się liczne protesty, które władze starały się zdusić podwyżkami płac w poszczególnych przedsiębiorstwach. [...] 14 sierpnia zainicjowano przygotowywany od jakiegoś czasu strajk w Stoczni Gdańskiej im. Lenina. Po kilku godzinach na jego czele stanął Lech Wałęsa. Stoczniojcy zgłosili trzy postulaty, żądając podwyżki płac, przywrócenia do pracy Wałęsy i zwolnionej kilka dni wcześniej Anny Walentynowicz oraz budowy pomnika stoczniojczyń poległych w Grudniu'70.

Ł. Kamiński, *Fenomen Solidarności*, [w:] „Biuletyn IPN”, 5-6/2009, s. 9.

A. Napisz, co było bezpośrednią przyczyną rozpoczęcia strajków w lecie 1980 r.

B. Wymień trzy żądania, które wysunęli gdańscy stoczniowcy na początku strajku w sierpniu 1980 r.

5. Scharakteryzuj politykę władz państwowych w stosunku do Solidarności w latach 1980–1981. Poszukaj informacji w dostępnych ci źródłach wiedzy.

31. Stan wojenny w Polsce

1. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Obywatele i obywatelki Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!
Zwracam się do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej.
Ojczyzna znalazła się nad przepaścią. [...]
Trzeba zapobiec, zagrozić drogę konfrontacji, którą zapowiedzieli otwarcie przywódcy „Solidarności”. [...]
Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.

A. Patek, Z. Zblewski, *Polska i świat w latach 1918–1993.*, op. cit., s. 279–282.

A. Podaj imię i nazwisko osoby, która wygłosiła ten tekst, oraz stanowiska, jakie sprawowała w tym czasie.

B. Podaj datę dzienną (dzień, miesiąc i rok) wprowadzenia w Polsce stanu wojennego.

2. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenia.

Wszystko w porządku! Towarzysze... —

kopalnia Wujek —

strajk —

A. Napisz, do którego wydarzenia z okresu stanu wojennego odnosi się ilustracja.

B. Podaj dwa argumenty uzasadniające twoją odpowiedź z punktu A.

- _____
- _____
- _____
- _____

3. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

W październiku 1984 r. z rąk oficerów SB zginął kapelan Solidarności

- ☐ **A.** Stefan Niedzielak.
- ☐ **B.** Jerzy Popiełuszko.
- ☐ **C.** Grzegorz Przemyk.
- ☐ **D.** Czesław Kiszczak.

4. Wskaż wszystkie dokończenia zdań.

Wyrazami międzynarodowego wsparcia dla „Solidarności” w czasie stanu wojennego było

- ☐ **A.** przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie.
- ☐ **B.** sankcje gospodarcze dla Polski wprowadzone przez niektóre kraje.
- ☐ **C.** internowanie osób zaangażowanych w działalność Solidarności.
- ☐ **D.** demonstracje antyrządowe w różnych miastach Polski.
- ☐ **E.** wydawanie czasopism podziemnej Solidarności.
- ☐ **F.** zbiórki leków oraz żywności dla mieszkańców Polski.

5. Podaj przykłady ograniczeń, jakie wprowadzono dla obywateli po ogłoszeniu stanu wojennego.

Lekcja powtórzeniowa

1. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Rok 1956 wyznaczał bowiem nie tylko powrót do władzy [„Wiesława”] z jego niesprecyzowanym nigdy i nigdzie hasłem „polskiej drogi do socjalizmu”. Przede wszystkim zamykał definitywnie okres stalinowski w Polsce, choć oczywiście nie oznaczał końca systemu zaprowadzonego tu po II wojnie światowej. Można najwyżej powiedzieć z dzisiejszej perspektywy, iż był początkiem końca systemu – przy czym „koniec systemu” trwał ponad 30 lat i w żadnym razie nie przebiegał bezkonfliktowo.

J. Eisler, *Polskie miesiące, czyli kryzys(y) w PRL*, Warszawa 2008, s. 83–84.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. „Wiesław”, o który mowa w tekście, to

☐ A. Edward Ochab.

☐ C. Edward Gierek.

☐ B. Władysław Gomułka.

☐ D. Józef Cyrankiewicz.

2. Wydarzenia 1956 r. opisane w tekście nazywa się

☐ A. poznańskim czerwcem.

☐ C. małą stabilizacją.

☐ B. polskim październikiem.

☐ D. okresem stalinizmu.

2. Przyjrzyj się zamieszczonym znaczkom pocztowym i wykonaj polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Tematyka obu znaczków upamiętnia kościelne obchody Milenium chrztu Polski.	☐ P	☐ F
B. Jeden ze znaczków odwołuje się do propagowanego przez władze programu rozbudowy sieci szkół.	☐ P	☐ F
C. Tematyka obu znaczków nawiązuje do obchodów, które odbyły się w 1966 r. w Polsce.	☐ P	☐ F

3. Przeczytaj teksty i określ, do jakich wydarzeń one nawiązują. We właściwe miejsca wpisz litery, którymi oznaczono wydarzenia.

Tekst 1.

W ciągu ostatnich 10 dni zaszły w kraju ważne wydarzenia. Niemala część młodzieży studenckiej w Warszawie, a także w innych ośrodkach akademickich w kraju została oszukana i sprowadzona przez wrogie socjalizmowi siły na fałszywą drogę. [...]

Tekst 2.

Próby rozwiązania sytuacji z klasą robotniczą za pomocą siły [...] mogły doprowadzić jedynie do przelewu krwi, wykopać przepaść między władzą ludową i narodem [...]. Niestety, takie właśnie były decyzje kierownictwa [...] bez poinformowania Komitetu Centralnego, który obradował w dniu 14 grudnia, o sytuacji na Wybrzeżu.

Tekst 3.

Robotniczy protest przeciw wygórowanym podwyżkom, który był wyrazem postawy niemal całego społeczeństwa, pociągnął za sobą brutalne prześladowania. W Ursusie i innych miastach bito, kopano i masowo aresztowano demonstrantów. Najszerzy zasięg miało wyrzucanie z pracy, co oprócz aresztowań szczególnie uderzyło w rodziny represjonowanych.

Wszystkie teksty pochodzą z: *Wiek XX w źródłach*, op. cit., s. 399, 401, 407, 408.

- A.** Protesty robotnicze w czerwcu 1976 r. **C.** Strajki robotnicze w sierpniu 1980 r.
B. Wydarzenia Grudnia 1970 r. na Wybrzeżu. **D.** Wydarzenia Marca 1968 r.

4. Przyjrzyj się znaczkowi i wykonaj polecenie.

Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania. Sukces sportowy upamiętniony na znaczku odniesiono

- ☐ **A.** za rządów Władysława Gomułki.
☐ **B.** za rządów Edwarda Gierka.
☐ **C.** po reformie administracyjnej wprowadzającej podział państwa na 49 województw.
☐ **D.** przed wyborem Karola Wojtyły na papieża.
☐ **E.** po wprowadzeniu stanu wojennego w Polsce.

32. Kryzys wewnętrzny ZSRS

1. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Kryzys gospodarczy w Związku Sowieckim przejawiał się

- ☐ A. w zacofaniu technologicznym gospodarki.
- ☐ B. we wzroście zbytu sowieckich produktów przemysłowych poza granicami kraju.
- ☐ C. w niewydolności skolektywizowanego rolnictwa.
- ☐ D. w spadku eksportu ropy i gazu.
- ☐ E. w konieczności zakupu żywności poza granicami państwa.

2. Dobierz do pojęć odpowiednie definicje. Wpisz obok każdego pojęcia literę przyporządkowaną właściwej definicji.

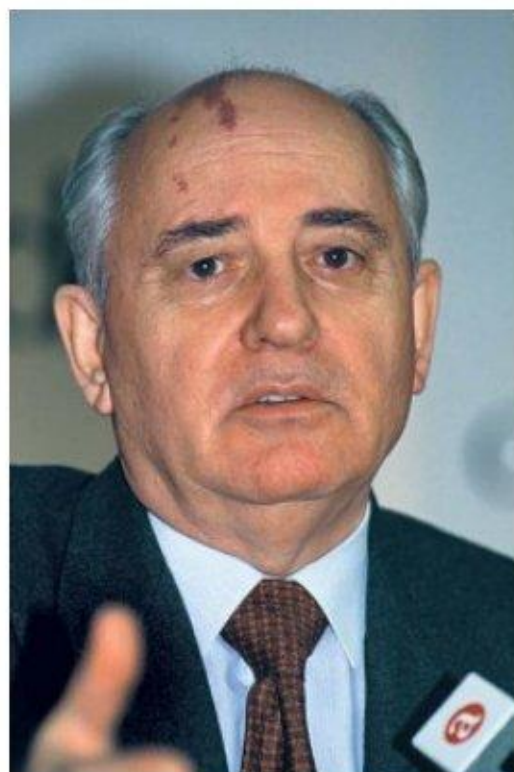
I. Pieriestrojka – ____

II. Głasnost – ____

- A. reforma polegająca na stopniowym znoszeniu cenzury i wprowadzaniu wolności słowa.
- B. reforma polegająca na całkowitym porzuceniu gospodarki komunistycznej przy jednoczesnym zachowaniu zasad cenzury w dziedzinie kultury i sztuki.
- C. reforma polegająca na powolnym wprowadzaniu elementów gospodarki wolnorynkowej do gospodarki komunistycznej.

3. Uzupełnij tekst. Wpisz w luki poprawne informacje.

W roku _____ sowiecki przywódca _____ [imię i nazwisko] wsparł zbrojnie komunistyczny rząd w _____. Przeciwno rządowi i wojskom sowieckim wybuchło powstanie _____, czyli islamskich partyzantów. Przedłużające się walki i rosnące koszty interwencji zmusiły ZSRS do wycofania się. Ostatnie oddziały sowieckie opuściły ten kraj w roku _____.

4. Przyjrzyj się fotografii i wykonaj polecenia.

1. Wpisz imię i nazwisko polityka przedstawionego na fotografii.

2. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Przedstawiony na fotografii polityk

- ☐ **A.** pełnił funkcję sekretarza generalnego partii komunistycznej w ZSRS.
- ☐ **B.** usiłował utajnić fakt katastrofy w elektrowni atomowej w Czarnobylu.
- ☐ **C.** rozpoczął program „gwiazdne wojny”.
- ☐ **D.** doprowadził do wycofania wojsk sowieckich z Afganistanu.
- ☐ **E.** przyczynił się do wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.
- ☐ **F.** był jedynym prezydentem ZSRS.
- ☐ **G.** nie sprzeciwiał się demokratyzacji Europy Środkowo-Wschodniej.

5. Wyjaśnij, na czym polegał wyścig zbrojeń toczony pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a ZSRS w latach 80. XX w.

33. Upadek PRL i narodziny III RP

1. Wskaż te postanowienia, które zapadły podczas obrad przy okrągłym stole.

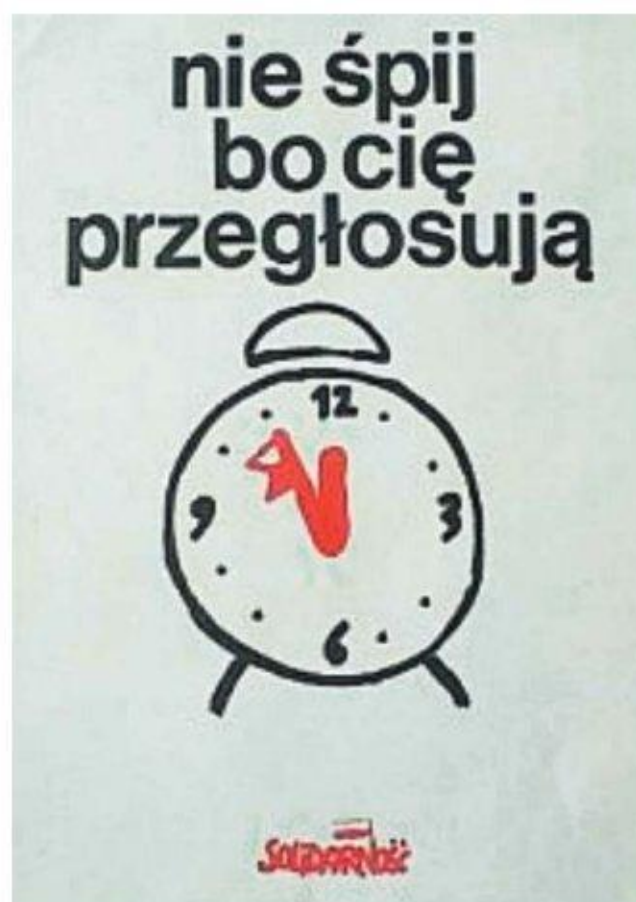
- ☐ A. Decyzja o podziale mandatów w wyborach do sejmu.
- ☐ B. Ponowna legalizacja NSZZ „Solidarność”.
- ☐ C. Decyzja o rozwiązaniu PZPR.
- ☐ D. Przywrócenie senatu.
- ☐ E. Oddanie 65% mandatów w Sejmie kandydatom Solidarności.
- ☐ F. Ustanowienie urzędu prezydenta wybieranego przez Zgromadzenie Narodowe.
- ☐ G. Wybór prezydenta w wyborach powszechnych.

2. Przyjrzyj się plakatowi i wykonaj polecenie.

Wskaż prawidłowe dokończenie zdania.

Poniższy plakat powstał w związku z

- ☐ A. rozpoczęciem obrad okrągłego stołu.
- ☐ B. wyborami parlamentarnymi w 1989 r.
- ☐ C. wyborem prezydenta przez Zgromadzenie Narodowe.
- ☐ D. pierwszymi powszechnymi wyborami prezydenckimi.
- ☐ E. wyborami samorządowymi.

3. Podanym opisom przyporządkuj osobę, której one dotyczą. W wolne miejsca wpisz litery, którymi oznaczono właściwe osoby.

- I. Pierwszy niekomunistyczny premier Polski po II wojnie światowej – ____
- II. Prezydent Polski wybrany na urząd przez Zgromadzenie Narodowe – ____
- III. Pierwszy po II wojnie światowej prezydent Polski wybrany w wyborach powszechnych – ____

- A. Ryszard Kaczorowski
- B. Lech Wałęsa

- C. Tadeusz Mazowiecki
- D. Wojciech Jaruzelski

4. Przeczytaj tekst i oceń, czy zdania w tabeli są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Jaruzelski [...] misję tworzenia rządu zlecił Mazowieckiemu. Sejm cztery dni później zatwierdził tę kandydaturę większością 378 głosów przeciw 4, przy 41 wstrzymujących się. [...]. W exposé wygłoszonym 12 września 1989 r. [Mazowiecki] m.in. stwierdził: „Rząd, który tworzę, nie ponosi odpowiedzialności za hipotekę, którą dziedziczy. Ma on jednak wpływ na okoliczności, w których przychodzi nam działać. Przeszłość odkreślamy grubą linią. Odpowiadać będziemy jedynie za to, co uczyniliśmy, by wydobyć Polskę z obecnego stanu załamania”. Sformułowanie to dało podstawę do krytyki, jakoby rząd odcinał się od przeszłości, zapominając o zbrodniach systemu stalinowskiego i panujących w przeszłości nieprawidłowościach. Natomiast Wałęsa twierdził, że rząd jest samodzielny, ale mało ofensywny w zwalczaniu „komuny” i powolny w działaniu. W pierwszej fazie swego istnienia rząd cieszył się jednak wielkim uznaniem i poparciem społeczeństwa. Badania opinii publicznej wykazały, że bezpośrednio po jego powołaniu miał poparcie 84%, a po kilku miesiącach 90% ankietowanych.

A. Czubiński, *Historia Polski 1864-2001*, Wrocław 2008, s. 330–331.

A. Kandydatura Tadeusza Mazowieckiego na premiera zyskała poparcie większości sejmowej, dzięki czemu mógł on stanąć na czele rządu.	☐ P	☐ F
B. Rząd Tadeusza Mazowieckiego krytykowano za politykę tzw. grubej linii, czyli nierozliczenie systemu komunistycznego zarówno za popełnione zbrodnie, jak i fatalną sytuację ekonomiczną.	☐ P	☐ F
C. Krytyka rządu przez polityków znalazła odbicie w postawach społecznych większości obywateli.	☐ P	☐ F

5. Scharakteryzuj sytuację społeczną w Polsce w 1988 r.

34. Jesień Narodów

1. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Wybór Václava Havla na prezydenta Czechosłowacji – ____
- B. Zjednoczenie Niemiec – ____
- C. Rozwiązanie RWPG – ____
- D. Upadek muru berlińskiego – ____
- E. Początek przemian polityczno-ustrojowych na Węgrzech – ____

2. Wskaż punkty, które mówią o przejawach narastania niezadowolenia społecznego w krajach bloku wschodniego w latach 80. XX w.

- ☐ A. Dobrze prosperująca gospodarka centralnie planowana.
- ☐ B. Tłumienie przez władze wszelkich oznak niezadowolenia społecznego.
- ☐ C. Pogłębiające się różnice w poziomie życia między krajami Europy Wschodniej i Zachodniej.
- ☐ D. Problemy z zaopatrzeniem w podstawowe produkty żywnościowe.
- ☐ E. Kontrola mediów przez rządzących.
- ☐ F. Ograniczenie przez władze możliwości opuszczania kraju przez obywateli w celu szukania lepszego życia na Zachodzie.

3. Przyjrzyj się zdjęciu i wykonaj polecenie.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Zdjęcie przedstawia

- ☐ A. aksamitną rewolucję.
- ☐ B. rozwiązanie Układu Warszawskiego.
- ☐ C. antykomunistyczne powstanie na Węgrzech.
- ☐ D. upadek muru berlińskiego.

2. Wydarzenie przedstawione na zdjęciu otworzyło drogę do

- ☐ A. wstąpienia NRD do NATO.
☐ B. zrehabilitowania Imre Nagya na Węgrzech.

- ☐ C. zjednoczenia Niemiec.
☐ D. obrad okrągłego stołu w Polsce.

4. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Ze wszystkich przywódców wschodnioeuropejskich najmocniej w siodle trzymał się Nicolae Ceaușescu. Był nieszczęśliwy z powodu reform w ZSRR i politycznych zmian u sąsiadów [...].

Gdy Ceaușescu wrócił z Teheranu, zarządził wielką demonstrację, zakładając, że jak zawsze spotka się z objawami poparcia mas. O ile jednak dawniej przy tego rodzaju okazjach owacjom na cześć wielkiego wodza nie było końca, o tyle teraz z tłumu dochodziły wyłącznie okrzyki wrogości [...]. Następnego dnia (22 grudnia) wydał rozkaz wojsku otwarcia ognia do demonstrantów. Armia odmówiła posłuszeństwa [...]. Był to koniec dyktatury. Ceaușescu [...] próbował ratować się ucieczką, lecz został złapany. Dnia 25 grudnia trybunał wojskowy skazał go na śmierć.

W. Laquer, *Historia Europy 1945–1992*, Londyn 1993, s. 616–617.

1. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

Przedstawione w tekście wydarzenia nastąpiły w

- ☐ A. Czechosłowacji.
☐ B. Rumunii.
☐ C. Bułgarii.
☐ D. NRD.

2. Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Ceaușescu był zwolennikiem demokratyzacji systemu politycznego, dlatego wspierał reformy w Związku Sowieckim.	☐ P	☐ F
B. W celu poparcia istniejącego systemu oraz swojej osoby Ceaușescu organizował wielkie manifestacje.	☐ P	☐ F
C. Ceaușescu został obalony w wyniku zbrojnego zamachu stanu i skazany na śmierć.	☐ P	☐ F

5. Znajdź w dostępnych ci źródłach życiorys Václava Havla. Napisz, w jaki sposób jego działalność przyczyniła się do obalenia komunizmu w Czechosłowacji.

35. Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii

1. Uporządkuj wydarzenia w kolejności chronologicznej. Wpisz w luki cyfry od 1 do 5. Cyfrę 1 wpisz obok tego wydarzenia, które było chronologicznie pierwsze.

- A. Ogłoszenie niepodległości przez Kosowo – ____
- B. Powstanie Wspólnoty Niepodległych Państw – ____
- C. Wybuch ormiańsko-azerskiego konfliktu o Górny Karabach – ____
- D. Aksamitny rozwód – ____
- E. Ogłoszenie niepodległości przez Litwę, Łotwę i Estonię – ____

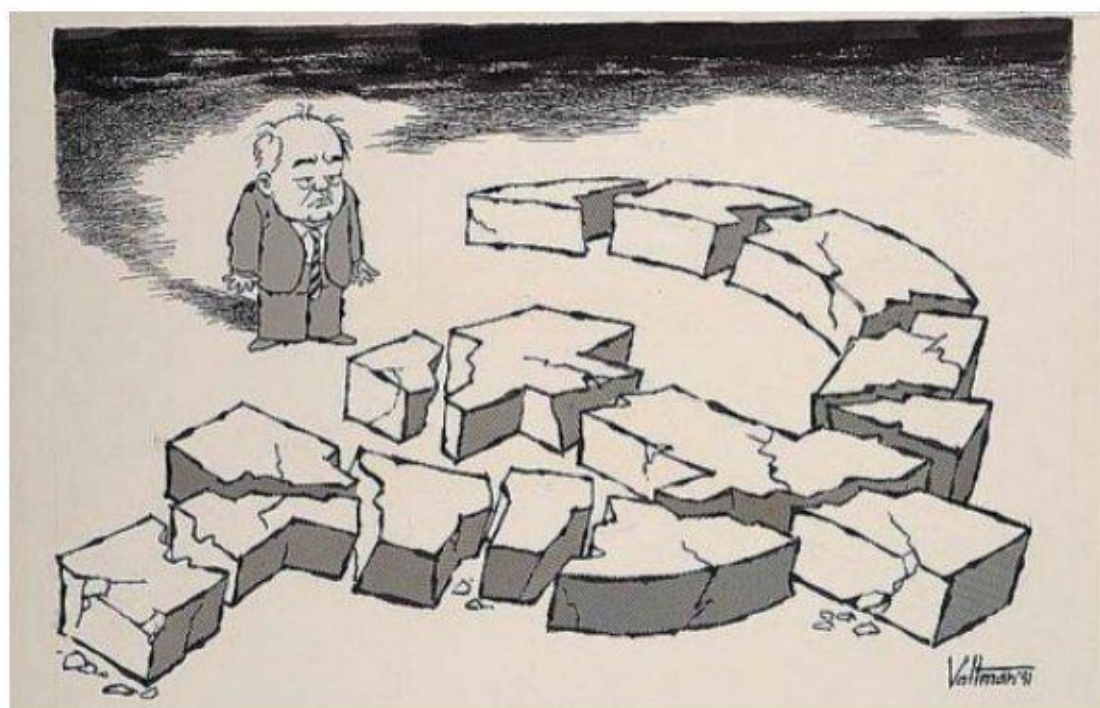
2. Przeczytaj tekst i oceń, czy zdania w tabeli są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Fragment raportu Tadeusza Mazowieckiego – specjalnego sprawozdawcy ONZ do spraw przestrzegania praw człowieka w byłej Jugosławii.

Wielokrotnie przestrzegałem, że w miarę trwania konfliktu wszystkie strony, powodowane poczuciem bezkarności i chęcią odwetu, przyjmować będą te same metody. Politykę agresji i czystek etnicznych zaczęli Serbowie. Obecnie jednak w Mostarze także Chorwaci dopuszczają się rzeczy strasznych, a i muzułmańskie siły zbrojne podległe rządowi Bośni i Hercegowiny popełniają czyny zbrodnicze. Wszystkie strony trzymają więźniów w obozach [...].

M. Sobańska-Bondaruk, S. Lenard, *Ćwiczenia źródłowe dla gimnazjum*,
Warszawa 2002, s. 364.

A. Raport Tadeusza Mazowieckiego dotyczy wojny w Bośni i Hercegowinie.	☐ P	☐ F
B. Według tego raportu winnymi czystek etnicznych są tylko Serbowie.	☐ P	☐ F
C. Tadeusz Mazowiecki zwraca uwagę na problem jeńców wojennych, którzy są przesiedlani do innych państw.	☐ P	☐ F

3. Przyjrzyj się rysunkowi i wykonaj polecenie.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Przedstawiony rysunek odnosi się do

☐ **A.** zburzenia muru berlińskiego.

☐ **B.** podziału Czechosłowacji.

☐ **C.** upadku ZSRS.

☐ **D.** rozpadu Jugosławii.

2. Przedstawiony na rysunku polityk to

☐ **A.** Michaił Gorbaczow.

☐ **B.** Helmut Kohl.

☐ **C.** Slobodan Milošević.

☐ **D.** Borys Jelcyn.

4. We właściwe miejsca w tabeli wpisz nazwy państw, których dotyczą poniższe opisy.

Opis	Państwa
Te dwa państwa jako pierwsze zdecydowały się oderwać od Jugosławii i ogłosić swoją niepodległość w 1991 r.	
Niepodległość tego państwa narodziła się w wyniku krwawej wojny, której jednym z elementów były walki o Sarajewo.	
Państwo to było wcześniej częścią Serbii, choć w większości zamieszkują je Albańczycy.	

5. Opisz przyczyny i skutki podziału Czechosłowacji. Wykorzystaj informacje z dostępnych ci źródeł wiedzy.

36. III Rzeczpospolita

1. Wskaż zmiany zachodzące w Polsce w 1990 r., które przyczyniały się do przebudowy ustroju państwa.

- ☐ A. Rozwiązanie PZPR.
- ☐ B. Uchwalenie Konstytucji RP.
- ☐ C. Przeprowadzenie demokratycznych wyborów samorządowych.
- ☐ D. Pierwsze wolne wybory do sejmu.
- ☐ E. Zniesienie cenzury.
- ☐ F. Przekształcenie MO w policję.
- ☐ G. Likwidacja Służby Bezpieczeństwa.

2. Przyjrzyj się logotypom partii politycznych i wykonaj związane z nimi zadania.

1. Wskaż logotypy tych partii, które sprawowały rządy w Polsce od 2001 r.
2. Podaj nazwy tych partii, których logotypy wskazałeś / wskazałaś w punkcie pierwszym.

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

[...] w wyborach do sejmu 27 października 1991 r. wzięło udział tylko 43% uprawnionych do tego aktu obywateli państwa. [...]

W sejmie występowało 29 konkurujących ze sobą ugrupowań politycznych. Utworzenie koalicji zdolnej do powołania wspólnego rządu było niezmiernie trudne. [...] Na stanowisko szefa rządu wysunięto [...] Jana Olszewskiego. [...] Ostatecznie sejm [...] przyjął propozycję rządu składającego się z przedstawicieli kilku partii politycznych [...] i kilku bezpartyjnych

A. Czubiński, *Historia Polski 1864–2001*, Wrocław 2008, s. 355–356.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Tekst opisuje sytuację w parlamencie po pierwszych demokratycznych wyborach w Polsce.	☐ P	☐ F
B. W opisywanych wyborach udział wzięła większość uprawnionych do tego obywateli.	☐ P	☐ F
C. Rząd Jana Olszewskiego złożony z przedstawicieli kilku partii miał zagwarantowane poparcie większości parlamentarnej.	☐ P	☐ F

4. Przeczytaj fragment Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r. i wykonaj polecenie.

Art. 4.
1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. 2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.
Art. 10.
1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. 2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.
Art. 98.
1. Sejm i Senat są wybierane na czteroletnie kadencje. Kadencje Sejmu i Senatu rozpoczynają się z dniem zebrania się Sejmu na pierwsze posiedzenie i trwają do dnia poprzedzającego dzień zebrania się Sejmu następnej kadencji.

Uzupełnij luki w zdaniach. Wpisz w nie poprawne informacje.

Suwerenna władza w Rzeczypospolitej Polskiej należy do _____, który sprawuje swą władzę przez swoich przedstawicieli lub _____.

Organami władzy ustawodawczej w Polsce są _____ i _____ wybierane na kadencję trwającą _____. Władza wykonawcza w Rzeczypospolitej Polskiej jest sprawowana przez _____.

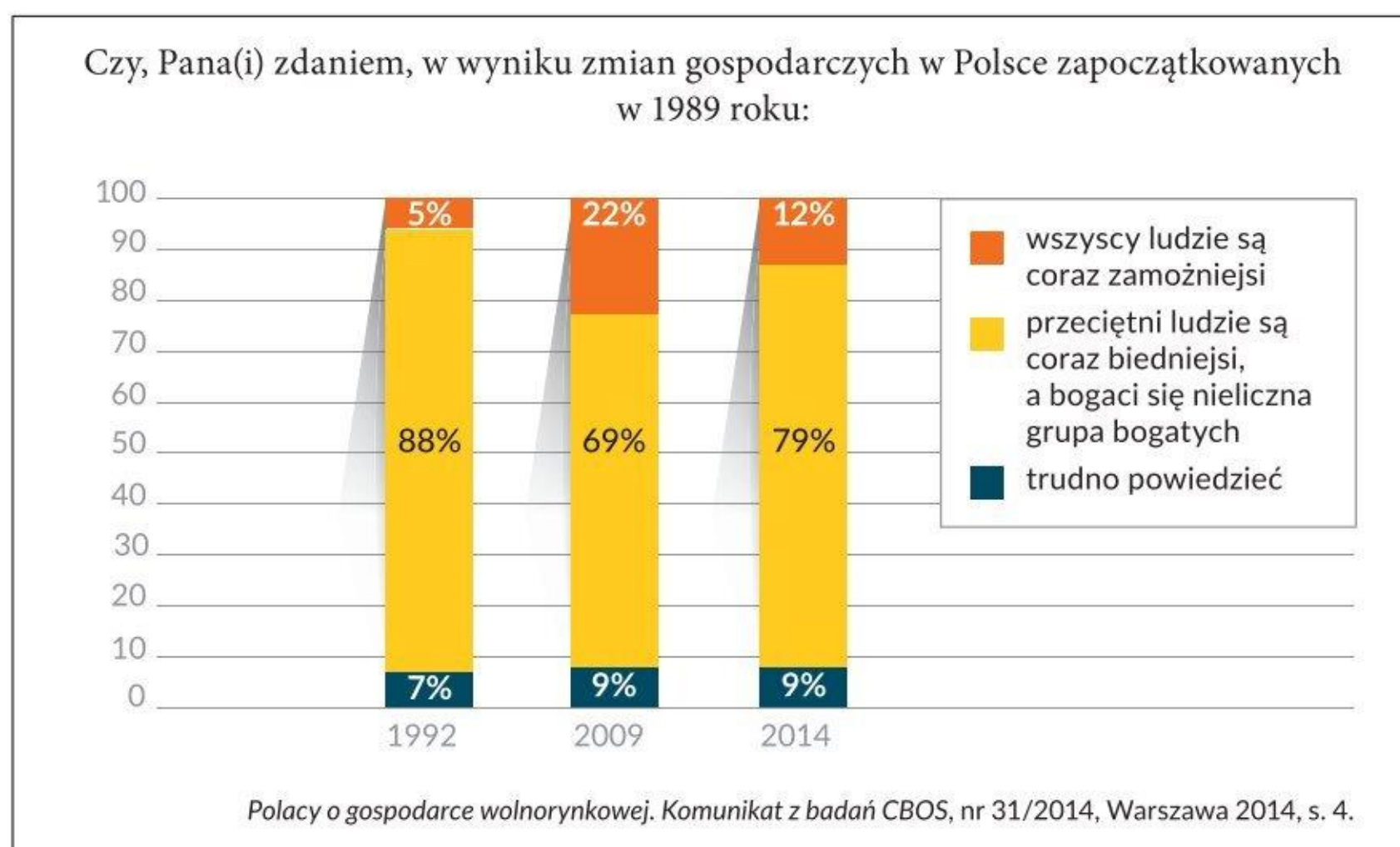
37. Przemiany gospodarczo-społeczne po 1989 r.

1. Wskaż wszystkie poprawne dokończenia zdania.

Plan Leszka Balcerowicza zakładał m.in.

☐ A. wzmocnienie gospodarki planowej.	☐ D. stworzenie wolnego rynku.
☐ B. poprawę zaopatrzenia w sklepach.	☐ E. ograniczenie inflacji.
☐ C. rozwój przemysłu ciężkiego.	☐ F. nacjonalizację środków transportu.

2. Przyjrzyj się wynikom badania opinii publicznej i wykonaj polecenie.

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. W 1992 r. ponad 10% ankietowanych uważało, że Polacy stają się coraz bogatsi dzięki realizacji planu Balcerowicza.	☐ P	☐ F
B. We wszystkich okresach badań zdecydowana większość ankietowanych wskazywała, iż w wyniku przejścia na gospodarkę rynkową w Polsce przeciętni ludzie ubożeją, ale nieliczni się bogacą.	☐ P	☐ F
C. Największy optymizm w ocenie skutków gospodarczych towarzyszył Polakom w 2009 r.	☐ P	☐ F

3. Dobierz do pojęć odpowiednie definicje. Wpisz obok każdego pojęcia literę przyporządkowaną właściwej definicji.

I. Restrukturyzacja – ____

II. Prywatyzacja – ____

A. wzrost cen i spadek wartości pieniądza.

B. proces przekazywania majątku państwowego podmiotom prywatnym, najczęściej w wyniku sprzedaży

C. zmiany struktury gospodarczej przedsiębiorstwa mające zwiększyć jego wydajność lub funkcjonalność.

4. Przyjrzy się zdjęciu i wykonaj polecenie.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. Przedstawiona na zdjęciu osoba otrzymała nagrodę nazywaną

☐ A. Nagrodą Nobla.

☐ D. Złotym Lwem.

☐ C. Oscarem.

☐ D. Złotym Rycerzem.

2. Nagroda przedstawiona na zdjęciu jest przyznawana w dziedzinie

☐ A. kinematografii.

☐ B. literatury.

☐ C. pokoju.

☐ D. działalności charytatywnej.

5. Opisz efekty reform gospodarczych przeprowadzonych w latach 90. XX w.

38. Polska w NATO i Unii Europejskiej

1. Przeczytaj tekst i oceń, czy zdania w tabeli są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

Po przyjęciu meldunku prezydent Wałęsa powiedział: „Dzień 17 września stał się w polskich dziejach datą bolesną i złowieszczą, otwierając drogę, która wiodła Polaków do więzień i łagrów, do Katynia, do męki, poniżenia i zniewolenia. [...] Dzisiejszy dzień, właśnie dzień 17 września 1993 roku, kończy pewną epokę w naszej wspólnej historii. Dopełnia się miara sprawiedliwości dziejowej. Na terytorium Państwa Polskiego nie ma już obcych wojsk. Suwerenność Rzeczypospolitej uzyskuje potwierdzenie ostateczne”. Prof. Dudek zwraca uwagę, że „na złagodzenie stanowiska Moskwy w sprawie wyprowadzenia wojsk decydujące znaczenie miała jednak nie taka czy inna polityka Polski, ale przebieg walk o władze na samym Kremlu i jej dalekosiężne konsekwencje. Chodzi tu oczywiście o próbę obalenia Gorbaczowa, jaką w sierpniu podjęła grupa członków kierownictwa KPZR z wiceprezydentem ZSRR Giennadijem Janajewem na czele”. („Historia polityczna Polski 1989–2005”). Pucz Janajewa miał miejsce 19–21 sierpnia 1991 roku.

<https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/25-lat-ukladu-wycofujacego-wojska-radzieckie-z-polski,686947.html> (dostęp 25.02.2018 r.).

A. Tekst nawiązuje do opuszczenia Polski przez wojska Armii Sowieckiej.	☐ P	☐ F
B. Lech Wałęsa mówił, że wycofanie wojsk sowieckich oznaczało pełną suwerenność państwa polskiego, gdyż był to symboliczny koniec sowieckiej okupacji rozpoczętej 17 września 1939 r.	☐ P	☐ F
C. Prof. Dudek podkreślił, że większy wpływ na wycofanie wojsk sowieckich z Polski miały walki o władzę w ZSRS niż polska polityka zagraniczna.	☐ P	☐ F

2. Przyjrzyj się poniższym flagom i wykonaj polecenia.

A

B

1. Podaj pełne polskie nazwy organizacji, których flagi zamieszczono na stronie 90.

A. _____

B. _____

2. Wstaw znak X przy fladze organizacji, do której wstąpienia niezbędne było przyjęcie traktatu akcesyjnego w ogólnonarodowym referendum.

3. Podaj daty wstąpienia Polski do organizacji, których flagi przedstawiono powyżej.

A – _____ B – _____

3. Zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. Na początku lat 90. XX w. Polska zawarła układ o uznaniu granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej z

☐ A. Czechami.

☐ C. Ukrainą.

☐ B. Niemcami.

☐ D. ZSRS.

2. Organizacja, mająca na celu wspomaganie integracji Polski z Europą Zachodnią, w skład której wchodzi Niemcy, Francja i Polska, to

☐ A. Trójkąt Wyszehradzki.

☐ C. Trójkąt Weimarski.

☐ B. Wspólnoty Europejskie.

☐ D. Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

4. Przyjrzyj się mapie i wykonaj związane z nią polecenie.

Uzupełnij zdania. Wpisz w luki prawidłowe odpowiedzi.

1. Zaznaczone na mapie państwa tworzą organizację o nazwie _____

2. Organizacja przedstawiona na mapie powstała w roku _____.

5. Opisz drogę Polski do Unii Europejskiej.

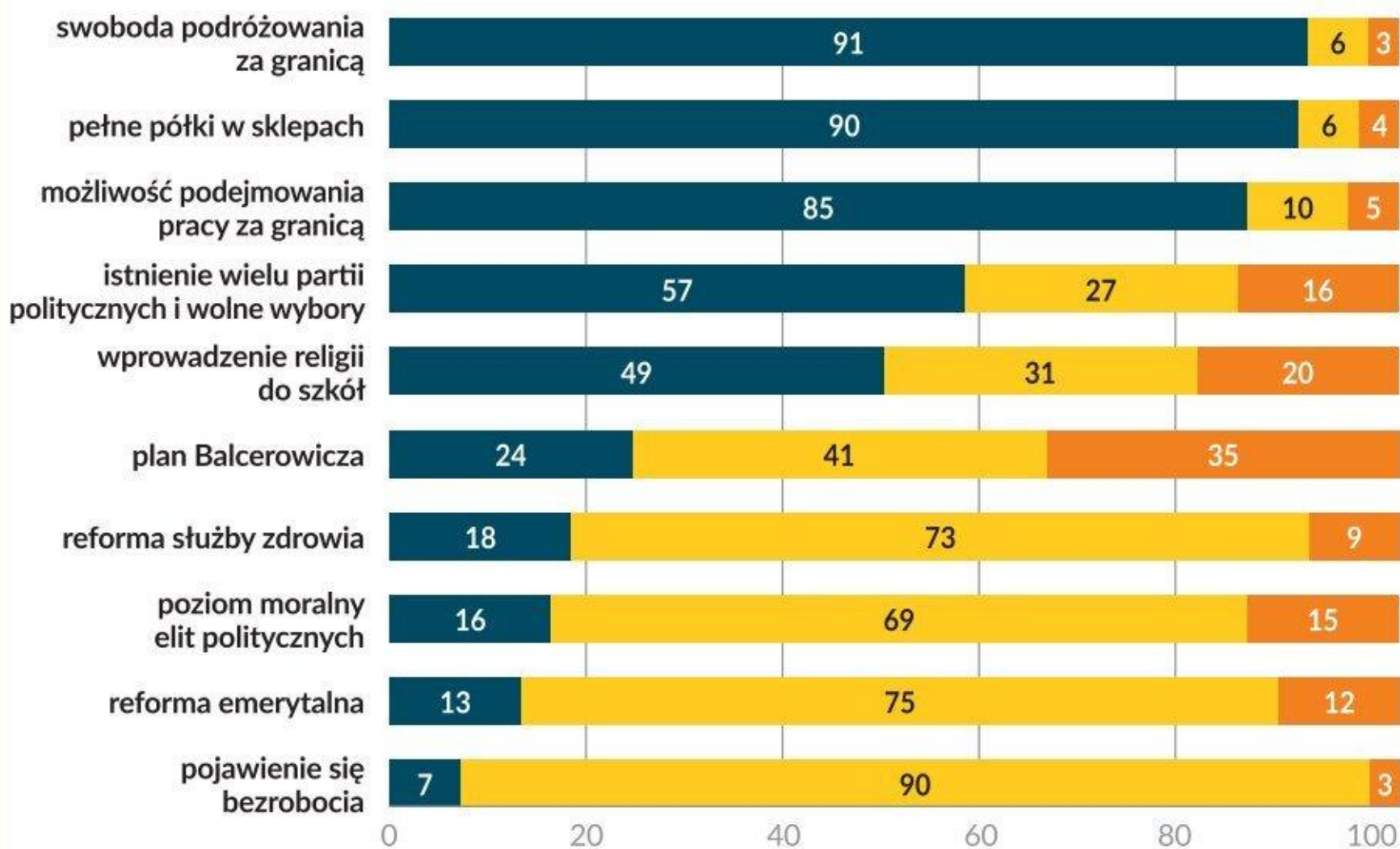
Lekcja powtórzeniowa

1. Przyjrzyj się danym statystycznym i wykonaj polecenie.

SUKCES CZY PORAŻKA?

JAK POLACY OCENIAJĄ WYDARZENIA OSTATNIEGO 25-LECIA.

DANE W PROC.: sukces porażka trudno powiedzieć

@ gazeta wyborcza

Źródło: TNS Polska dla „gazety wyborczej”

http://wyborcza.pl/1,75968,15891253,Kto_to_jest_Stan_Tyminski_.html

Przeczytaj zdania z tabeli i oceń, czy są prawdziwe, czy fałszywe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F, jeśli jest fałszywe.

A. Większość ankietowanych pozytywnie ocenia przemiany polityczno-ustrojowe, które zaszły w Polsce po 1989 r.	☐ P	☐ F
B. Największym problemem polskiego społeczeństwa, według ankietowanych, był wzrost bezrobocia w wyniku reform ekonomicznych związanych z realizacją planu Balcerowicza.	☐ P	☐ F
C. Ankietowani wskazali jako najbardziej pozytywne skutki wejścia Polski do Unii Europejskiej oraz Strefy Schengen.	☐ P	☐ F

2. Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które było chronologicznie pierwsze, oraz to, które było ostatnie. Zaznacz litery przyporządkowane odpowiednim wydarzeniom.

I. Wydarzenie chronologicznie pierwsze ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E.

II. Wydarzenie chronologicznie ostatnie ☐ A / ☐ B / ☐ C / ☐ D / ☐ E.

A. Uchwalenie przez Zgromadzenie Narodowe Konstytucji RP.

B. Wstąpienie Polski do NATO.

C. Objęcie władzy w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa.

D. Obrady okrągłego stołu w Polsce.

E. Otwarcie Warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych.

3. Przeczytaj tekst i wykonaj polecenie.

Swoboda wyborów do Sejmu X kadencji będzie ograniczona przez uzgodniony przy okrągłym stole podział mandatów. Zgodnie z tym podziałem, 60% mandatów poselskich przypada na koalicję PZPR, ZSL i SD, a dalsze 5% na PAX, PZKS, UChS. Kandydaci bezpartyjni, zgłoszeni przez niezależne grupy obywateli, rywalizować będą między sobą o 35% ogólnej liczby mandatów poselskich. [...]

Wiek XX w źródłach, op. cit., s. 419.

Wskaż poprawne dokończenia zdań.

1. W tekście zostały opisane postanowienia

☐ A. okrągłego stołu.

☐ B. wynikające z zapisów Konstytucji RP z 1997 r.

☐ C. traktatu akcesyjnego do UE.

2. W wyborach do sejmu

☐ A. większość mandatów została zagwarantowana dla działaczy Solidarności.

☐ B. 35% mandatów oddawano do wolnych wyborów.

☐ C. 60% mandatów mieli otrzymać działacze partii współpracujących z PZPR.

4. Wśród podanych państw wskaż te, które podzieliły się w wyniku przemian zachodzących w Europie pod koniec XX w.

☐ A. NRD.

☐ B. Jugosławia.

☐ C. Rumunia.

☐ D. Związek Sowiecki.

☐ E. Węgry.

☐ F. Czechosłowacja.

Źródła ilustracji i fotografii

Okładka: (ulica Nowy Świat w Warszawie) Zbyszko Siemaszko/Forum

Tekst główny:

s. 6 (karykatura) reprodukcja; s. 8 (karykatura) Leslie Gilbert Illingworth/Associated Newspapers Ltd./Solo Syndication; s. 10 (współczesna moneta) NBP, (medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”) PAP/T. Gzell; s. 12 (karykatura) Dr. Seuss (Theodor Seuss Geisel)/www.drseussart.com; s. 16 (znaczki – Mokra i Wizna) tristan tan/Shutterstock.com, (znaczek – Westerpalte) katalogznaczkow.net, (znaczek – Bzura) Grigoriy K./Shutterstock.com, (znaczek – Lwów) katalogznaczkow.net, (znaczek – Warszawa) rook76/Shutterstock.com; s. 17 (Pearl Harbor) Everett Historical/Shutterstock.com, (czołg) IgorGolovnirov/Shutterstock.com, (wybuch atomowy) Everett Historical/Shutterstock.com; s. 19 (znaczek pocztowy – dziedziniec Collegium Maius) Boris15/Shutterstock.com, (znaczek pocztowy – Barbakan) Boris15/Shutterstock.com, (karykatura) reprodukcja; s. 21 (plakat Katyń) reprodukcja; s. 24 (medal) Jacek Buciński/Armia Krajowa, Powstanie Warszawskie-Medale, plakiety w MyViMu; s. 31 (odznaka) Piotr Mecik/Forum; s. 33 (znaczek) Wikipedia; s. 34 (karykatura) “How to Close the Gap?” 1948-06-07, Fitzpatrick, Daniel Robert (1891-1969), The St. Louis Post-Dispatch Editorial Cartoons Collection, The State Historical Society of Missouri; s. 38 (karykatura) reprodukcja; s. 40 (plakat z Radiem Wolna Europa) Piotr Łabużek; s. 43 (surrealistyczny plakat) Józef Korolkiewicz; s. 46 (karykatura – żelazna kurtyna) reprodukcja; s. 47 (plakat „Nad Odrę po ziemie ojców i dobrobyt”) Oracz-Janusz Maria Brzeski, (plakat – „Ziemie odzyskane przyszłość Polski”) reprodukcja; s. 48 (zrywanie łańcuchów) JDawnInk/GettyImages; s. 50 (gołębek z gałązką oliwną – mural) Frédéric Soltan/Corbis/Getty Images; s. 52 (karykatura) Erik Thamm; s. 53 (moneta z Gagarinem) Glevalex/Shutterstock.com, (moneta z amerykańskimi kosmonautami) United States Mint; Department of Treasury; s. 55 (chiński plakat) reprodukcja; s. 59 (hipisi) Rolls Press/Popperfoto/Getty Images, (reklama – lodówka) The Advertising Archives/The Bridgeman Art Library/PhotoPowe, (reklama – odkurzacz) Karl F. Schofmann/BE&W, (reklama – radio) AKG-Images/BE&W; s. 60 (karykatura) reprodukcja, (znaczek – Traktaty Rzymskie) reprodukcja; s. 63 (maluch) Katarzyna Uroda/Shutterstock.com, (pralka Frania) Piotr Kochański, Michał Siewlewicz/Forum, (adapter) Adam Burakowski/REPORTER, (Syrenka) Beata Zawrzet/REPORTER, (pralka automatyczna) Pro3DArtt/Shutterstock.com, (stary telewizor) Wojtek Laski/East News, s. 64 (znaczek – Poland’s Millenium) reprodukcja, (moneta – tysiąclecie państwa polskiego) reprodukcja; s. 66 (manifestacja poparcia dla tow. Wiesława) Włodzimierz Szczeciński, (Pałkami prawdy nie da się zabić) Stefan Figlarowicz/Archiwum IPN, (Nie chcemy syjonistycznych ideologów partii) Archiwum IPN; s. 68 (bon towarowy) reprodukcja; s. 69 (znaczek pocztowy z M. Hermaszewskim) Neveshkin Nikolay/Shutterstock.com; s. 73 (kartki żywnościowe) reprodukcja; s. 74 (Wszystko w porządku! Towarzysze!, rys. Jan Lebenstein) © Joanna i Tomasz Żamojdo; s. 76 (znaczek pocztowy – tysiąclecie państwa polskiego) Boris15/Shutterstock.com, (znaczek pocztowy – tysiąc szkół na tysiąclecie

państwa polskiego) feiyuezhangjie/Shutterstock.com; s. 77 (znaczek pocztowy – mundial 1972) reprodukcja; s. 79 (Gorbaczow) Jeremy Sutton-Hibbert/Alamy Stock Photo/BE&W; s. 80 (plakat Solidarności) reprodukcja; s. 82 (obalenie muru berlińskiego) AKG-Images/BE&W; s. 85 (karykatura – rozpad ZSRS) Edmund Valtman/Library of Congress; s. 86 (logo SLD) Sojusz Lewicy Demokratycznej, (logo PiS) Prawo i Sprawiedliwość, (logo UPR) Unia Polityki Realnej, (logo PSL) Polskie Stronnictwo Ludowe, (logo AWS) Akcja Wyborcza Solidarność, (logo PO) www.platforma.org, (logo KPN) Konfederacja Polski Niepodległej; s. 89 (A. Wajda z Oscarem) Paul Fenton/Fotos International/Getty Images; s. 90 (flaga NATO) Alexander Zavadsky/Shutterstock.com, (flaga Unii) Tomazino/Shutterstock.com.

Notatki